Heilmann, Ludovicus
De infinitivi syntaxi
Herodotea

DE
INFINITIVI SYNTAXI HERODOTEA.

DISSERTATIO INAUGURALIS

QUAM

AD SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES

AB

AMPLISSIMO PHILOSOPHORUM ORDINE GISSENSI

RITE IMPETRANDOS

SCRIPSIT

LUDOVICUS HEILMANN
ALBIGENSIS.

GISSAE.
TYPIS VILELMI KELLER.
MDCCCLXXIX.

PATRI OPTIMO

SACRUM.

Conspectus rerum tractatarum.

Quod Stein[1]) syntaxis Herodoteae historiam potius scribendam quam cum Attica dicendi consuetudine comparationem esse instituendam censet, id nobis quoque hoc libello propositum est : tractaturi enim sumus infinitivi Herodotei usum omnibus quae exstant exemplis illustratum, quo in genere ea omittenda esse putamus quae viri docti a Boppio usque ad nostram aetatem de infinitivi forma atque origine disputarunt[2]). cum autem nemini iam ignotum sit infinitivum esse casum nominis verbalis et unum illud incertum relinquatur, utrum dativus sit an locativus, equidem libere profiteor utrumque casum in eiusdem et formae et usus unitatem coaluisse mihi videri. quod utrum recte necne statuam, aliis relinquo diudicandum, certe exempla ita proponenda erunt, ut primum eum usum infinitivi illustrem, ex quo quae primitus infinitivi natura fuerit plus minusve cognosci possit, deinde ea, ubi hanc significationem paullatim delituisse nemo mirabitur. praeterea materiem nostram ita disposuimus, ut primum infinitivum sine articulo, tum infinitivum cum articulo pertractemus.

---

[1]) Burs. Jahresber. üb. d. Fortschr. d. Altthwssch. 1873, I p. 296.

[2]) cf. praeter alios Jolly, Geschichte des Infinitivs im Indogermanischen, München 1873.

Pars I.

De infinitivo sine articulo usurpato.

A. Infinitivus sui iuris est neque ab ullo alio nomine vel verbo pendet.

Cap. I. De infinitivo pro imperativo vel optativo posito.

§ 1. Herodotus undecim locis infinitivo pro imperativo utitur maxime in enuntiatis hypotheticis, quem usum iam apud Homerum inveniri aeque notum est atque illud, a finali nominis verbalis notione eum esse profectum. I 89 *ὃς ἂν αὐτῶν πλεῖστα κατάσχῃ, τοῦτον προσδέκεσθαί τοι ἐπαναστησόμενον.* III 35 *ἢν δὲ ἁμάρτω, φάναι Πέρσας τε λέγειν ἀληθέα καί με μὴ σωφρονέειν.* IV 126. V 23. VI 86, 1. VII 159 *εἰ δ' ἄρα μὴ δικαιοῖς ἄρχεσθαι, σὺ δὲ μηδὲ βοηθέειν*[1]. 209.

duobus locis huic infinitivo praecedit imperativus: III 134 *ἐπὶ Σκύθας — ἰέναι ἔασον — σὺ δέ μοι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατεύεσθαι* et V 23. promiscue usurpantur imperativus et infinitivus III 155 *σὺ δὲ — τάξον — τάξον — διαλείπειν — κάτισον — τοῦτο δὲ ἐᾶν ἔχειν.*

§ 2. Omnibus antecedentis paragraphi exemplis infinitivus sensu imperativi ad alteram personam spectat, ad tertiam refertur sensu optativi hoc loco V 105 *ὦ Ζεῦ, ἐκγενέσθαι μοι Ἀθηναίους τίσασθαι.*

---

[1]) Stein in editione critica *βοήθεε*, sed equidem Baehrium ceterosque editores secutus *βοηθέειν* e lectione codicis R scribere malim, quia ut recte Baehr adnotat imperativus correctionem redolet.

Cap. II. De infinitivo absoluto.

§ 3. Haud raro apud Herodotum invenitur infinitivus qui dicitur absolutus, saepe cum ὡς particula coniunctus. etiam hunc usum ab ipsa infinitivi vi nominali profectum esse puto, cum exempli gratia ἐμοὶ δοκέειν vertendum sit: *im Bereiche* (locat.) *des mir Scheinens*, atque ad talem infinitivum particulam ὡς accedere quis est qui miretur cum illa eius qui loquitur sententia exprimatur? formula ἐμοὶ δοκέειν vel δοκέειν ἐμοί invenitur: I 72. II 4. 42. 77. III 45. 135. V 67. 69. VI 30. VII 3. 173. 229. VIII 22. 63. 103. λόγῳ εἰπεῖν: II 21 ἡ δ' ἑτέρη ἀνεπιστημονεστέρη μέν ἐστι τῆς λελεγμένης, λόγῳ δὲ εἰπεῖν, θωυμασιωτέρη. ac Baehr vertit formulam λόγῳ εἰπεῖν *ut verbo dicam* s. *prope modum*, sed rectius fortasse verteris *ut recto verbo utar*. deest particula ὡς etiam in formula οὐ πολλῷ λόγῳ εἰπεῖν: I 61 μετὰ δέ, οὐ πολλῷ λόγῳ εἰπεῖν, χρόνος διέφυ καὶ πάντα σφι ἐξήρτυτο ἐς τὴν κάτοδον i. e. *ut paucis absolvam, tempus praeterlapsum est et omnia ipsis ad reditum parata sunt*. cf. etiam II 91 τὸ δὲ σύμπαν εἰπεῖν et III 82 ἑνὶ δὲ ἔπεϊ πάντα συλλαβόντα εἰπεῖν. V 50 exstat porro ἓν πρὸς ἓν συμβάλλειν: ἐπεὶ ὕδωρ γε ἓν πρὸς ἓν συμβάλλειν, ὁ Νεῖλος πλήθεϊ ἀποκρατέει. sensus est: *nam si solius (Istri) per se aquam cum Nili aqua conferas, copia illum superat Nilus.* — alia formula est τὸ δὲ σύμπαν εἶναι VII 143 οἳ οὐκ ἔων ναυμαχίην ἀρτέεσθαι, τὸ δὲ σύμπαν εἶναι οὐδὲ χεῖρας ἀνταείρεσθαι ubi Baehr cum Schweighaeusero errat vertens: *etenim vates* s. *oraculorum interpretes Atheniensibus dissuadebant* (οὐκ ἔων) *apparatum pugnae navalis faciendum, sed summam rei in eo verti dicebant, ut ne manus quidem* (ad repellendos hostes, qui invasuri essent) *tollerent, sed* e. q. s. . . . nam verba τὸ δὲ σύμπαν εἶναι non significant summam rei in eo verti, sed sunt pro infinitivo absoluto habenda qui idem est ac nostrum *kurz, überhaupt, omnino, prorsus.* vertendum igitur: *qui*

non modo non sinebant eos sese parare ud pugnam navalem committendam, sed omnino ne manus quidem (ad hostes coercendos) *tollere.*

nec minus memoria dignus est infinitivus absolutus *τὴν πρώτην εἶναι*, qui legitur I 153 *ἀπήλαυνε αὐτὸς ἐς Ἀγβάτανα, Κροῖσόν τε ἅμα ἀγόμενος καὶ τοὺς Ἴωνας ἐν οὐδενὶ λόγῳ ποιησάμενος τὴν πρώτην εἶναι.* Kühner [1]) negat *τὴν πρώτην εἶναι* in numerum infinitivorum absolutorum esse referendum, cum *εἶναι* infinitivus praedicati vice spectet ad *Ἴωνας* atque sicut verba nominandi abundanter sit additus. qua in re cum eo facere non possum. nam *τὴν πρώτην εἶναι* eodem iure esse infinitivum absolutum puto quo *τὸ σύμπαν εἶναι*, ac significare *für's Erste, primo quidem.*

alia formula est *ἑκὼν* vel *ἑκόντες εἶναι*, quae vulgo usurpatur in enuntiatis negativis [2]). atque apud Herodotum exstat in quattuor enuntiatis negativis, ita quidem ut negatio tribus locis antecedat: VIII 30. 116. XI 53, uno sequatur: VII 104 *ἑκών τε εἶναι οὐδ' ἂν μουνομαχέοιμι.* sed uno saltem loco negatio deest: VII 164 *ἑκών τε εἶναι καὶ δεινοῦ ἐπιόντος οὐδενός, ἀλλὰ ἀπὸ δικαιοσύνης ἐς μέσον Κῴοισι καταθεὶς τὴν ἀρχὴν οἴχετο ἐς Σικελίην.*

§ 4. Haud multo rarius quam sine *ὡς* particula etiam cum *ὡς* particula infinitivus absolutus invenitur. *ὡς ἐμοὶ δοκέειν*: I 131. II 124. IV 87. 167. V 58. VI 95. VIII 30. 66. 113.

formula *ὡς εἰπεῖν* [3]) quamvis saepe apud alios scriptores occurrat, apud Herodotum non invenitur nisi VIII 115

---

[1]) Gr. Gr. § 479, 4.

[2]) cf. Herm. ad Vig. p. 888 sq., Opusc. I p. 227 sq., Lobeck ad Phryn. 274 sq.

[3]) De usu formulae *ὡς εἰπεῖν* apud Aristotelem cf. Jahrb. für Philol. u. Paed. 99, p. 817—820.

ἀπικνέεται ἐς τὸν πόρον τῆς διαβάσιος ἐν πέντε καὶ τεσσαράκοντα ἡμέρῃσι, ἀπάγων τῆς στρατιῆς οὐδὲν μέρος ὡς εἰπεῖν ad leniendam vim antecedentium verborum οὐδὲν μέρος *ut ita dicam*. saepius invenitur formula ὡς λόγῳ εἰπεῖν vel ὡς εἰπεῖν λόγῳ[1]) *ut vulgari proverbio utar* : II 15 τό γε Δέλτα — ἐστί — νεωστὶ ὡς λόγῳ εἰπεῖν ἀναπεφηνός. 53.

quibus omnibus exemplis formula ὡς εἰπεῖν λόγῳ sive ὡς λόγῳ εἰπεῖν eam sequitur notionem, cuius vis restringi debet, sed magis ad totum enuntiatum spectat III 6 καὶ ἓν κεράμιον οἰνηρὸν ἀριθμῷ κεινὸν οὐκ ἔστι ὡς λόγῳ εἰπεῖν ἰδέσθαι[2]).

cognatae cum hisce formulis sunt hae : ὡς μέν νυν ἐν ἐλαχίστῳ δηλῶσαι II 24 et ὡς δὲ ἐν πλέονι λόγῳ δηλῶσαι II 25. praeterea infinitivi εἰκάσαι et ἐπεικάσαι cum ὡς particula coniuncti absolute usurpantur : I 34 ἔλαβε — νέμεσις μεγάλη Κροῖσον, ὡς εἰκάσαι, ὅτι ἐνόμισε ἑωυτὸν εἶναι ἀνθρώπων ἁπάντων ὀλβιώτατον. sensus formulae

---

[1]) Doederlein (in commentatione de brachylogia sermon. Gr. et Lat. Erlang. 1831, p. 13) in formula ὡς εἰπεῖν sive ὡς εἶπαι ellipsin ex brachylogia natam statuit, quam ab Herodoto VIII 115 exceperint veteres Attici, Thucyd. I 1. II 51. III 32. 38. IV 14. VI 30 et Xenoph. Hist. Gr. VII 2, 2. Oecon. III 4. XII 8. integram locutionem ὡς εἰπεῖν ἔπος tragicos ut pleniorem praetulisse, ut Aeschyl. Pers. 720. Eur. Hipp. 1157 eosque secutos esse Demosthenem et Platonem, nisi quod ne hi quidem breviorem formulam aspernati sint; cf. Dem. Leptin. p. 499, 20 R, ubi unus Ulpianus ἔπος additum exhibet, et Plat. Legg. I p. 639, e. praeterea Doederlein recte animadvertit a formula ὡς εἰπεῖν ἔπος bene esse distinguendam formulam ὡς εἰπεῖν λόγῳ (Her. II 53) : nam illa cum valeat *ut grandi verbo utar*, hanc significare *ut vulgari proverbio utar*; a quibus longe differre quae Plat. Legg. III, p. 677 legantur : τὰ δ' ἄλλα ἄλλους πάμπολλα, ὡς ἔπος εἰπεῖν, χθὲς καὶ πρώην γεγονότα.

[2]) Pro vocabulo κεινόν quod aliquot codices praebent, equidem cum Baehrio, Abichtio, Krügero scribere malim κείμενον (i. e. *repositum* sc. dolium).

ὡς εἰκάσαι est *ut conicere licet* s. *coniectura si uti licet.* contra assimulandi et comparandi significationem *εἰκάσαι* habet hoc in exemplo : IX 34 *οὗτος ἐμιμέετο Μελάμποδα, ὡς εἰκάσαι βασιληΐην τε καὶ πολιτηΐην αἰτεομένους quatenus licet eum qui regiam dignitatem petit conferre cum illo qui ius civitatis consequi studet* [1]. tertium exemplum habes IX 32 *ὡς δὲ ἐπεικάσαι, ἐς πέντε μυριάδας συλλεγῆναι εἰκάζω,* ubi in enutiato primario idem fere verbum repetitur quod est ininfinitivo absoluto *ὡς δὲ ἐπεικάσαι* neque eius significatio alia est ac formulae *ὡς εἰκάσαι* in priore illo exemplo usurpatae : *ut conicere licet* s. *ut coniectura assequi licet.* quare etiam verbum *ἀπεικάσαι* quod in duobus codicibus legitur nostro loco non congruit, quia, ut docet Wesseling (ad Her. IX 32) poni solet in assimulando et comparando.

restant tria exempla, ubi accusativus *ἐμέ* subjecti vice fungitur : II 28 *ὡς ἐμὲ κατανοέειν ut equidem intellego,* II 125 *ὡς ἐμὲ εὖ μεμνῆσθαι quantum* s. *ut equidem bene memini,* VII 24 *ὡς μὲν ἐμὲ συμβαλλόμενον εὑρίσκειν* ut *equidem hanc rem considerans reperio.*

aliud exemplum infinitivi absoluti cum *ὡς* particula coniuncti habes II 10 *ὥς γε εἶναι* (i. e. *ἐξεῖναι*) *σμικρὰ ταῦτα μεγάλοισι συμβαλεῖν quatenus licet parva conferre cum magnis.* quo loco etsi omnes recentiores editores *ὥς γε* scribunt, Baehr assensiente Kühnero [2]) *ὥστε* retinet. sed quamquam codices optimi ABCP praebent *ὥστε* (*ὡς* exhibetur codice R et edit. Ald.), tamen scribendum censeo *ὥς γε,* primum quia nullum praeterea inveni exemplum (nec Baehr et Kühner similia attulerunt), ubi *ὥστε* infinitivo absoluto additum sit, tum

---

[1]) In libris manuscriptis legitur nominativus *αἰτεόμενος* cui lectioni Stein recte substituit *αἰτεομένους*.

[2]) Gr. Gr. § 558, 3.

respiciens ad IV 99, ubi legimus *ὡς εἶναι* (i. e. *ἐξεῖναι*) *συμβαλεῖν*.

denique usus valde singularis infinitivi absoluti cum *ὡς* particula coniuncti apud Herodotum invenitur. est enim tribus locis infinitivus *εἶναι* addita particula *ὡς* ita usurpatus, ut ea quae narrantur non in universum valeant, sed ita tantum, ut ad certas quasdam personas aut rem revocentur itaque quasi restringantur et circumcidantur: II 8 *τὸ ὦν δὴ ἀπὸ Ἡλίου πόλιος οὐκέτι πολλὸν χωρίον ὡς εἶναι Αἰγύπτου* i. e. *regio non amplius spatiosa est, ut sit Aegypti (s. quae Aegypti esse censetur) s. non amplius in latitudinem multum patet pro reliqua Aegypti latitudine* (Baehr). II 135 *ἡ Ῥοδῶπις ἐλευθερώθη — καὶ κάρτα ἐπαφρόδιτος γενομένη μεγάλα ἐκτήσατο χρήματα ὡς ἂν εἶναι Ῥοδώπι.* ita Stein (ed. crit.) secundum Schaeferum; codex R praebet *Ῥοδώπιν, Ῥοδῶπιν* ceteri codices; Valckenaer coniecit *Ῥοδώπιος, κατὰ Ῥοδῶπιν* Reiske. Valckenarii coniecturam, quam Stein in priore editione anni 1856 probaverat, Krüger in textum recepit *ἂν* particula uncis inclusa. sed errasse mihi videntur Valckenaer et Krüger. nam noster locus prorsus non differt ab illo, quem antea attuli. sicut enim illic subiectum non mutatur — post verba enim *ὡς εἶναι* vox *χωρίον* supplenda est — ita etiam nostro loco subiecti diversitas nulla exstat; et sicut aliis exemplis subiectum infinitivi absoluti accusativus est (cf. supra), ita nostro loco scribendus videtur, quemadmodum etiam illud *χωρίον* post v. *εἶναι* supplendum accusativus est. si vero Valckenarii et Krügeri coniecturam amplecteris, mutatio subiecti iusta eget excusatione. ceterum non magna est diversitas sensus illius et nostrae lectionis, nisi quod si legimus *Ῥοδώπιος,* maximum pondus est in verbis *μεγάλα χρήματα opes magnas, ut Rhodopidis* (sic vertit Reiz), sin autem *Ῥοδῶπιν* lectionem probamus, maior vis inest in notione verbi: *ut quae Rhodopis esset magnas pecunias sibi paravit,*

i. e. *pro Rhodopidis condicione, ut quae esset mulier, magnas opes sibi acquisivit.* hactenus prorsus adstipulor Baehrio et Abichtio qui Ῥοδῶπιν e lectione codicum optimorum retinuerunt, sed in eo errasse mihi videtur hic, quod ἄν post ὡς particulam omisit. nam ἄν particula nostro loco propter sensum condicionalem necessaria est[1]. tertium exemplum est IV 81 πλῆθος δὲ τὸ Σκυθέων οὐκ οἷός τε ἐγενόμην ἀτρεκέως πυθέσθαι, ἀλλὰ διαφόρους λόγους περὶ τοῦ ἀριθμοῦ ἤκουον· καὶ γὰρ κάρτα πολλοὺς εἶναί σφεας καὶ ὀλίγους ὡς Σκύθας εἶναι, ita ut quibusdam testantibus qui veri sint Scythae, pauci tantum modo inveniantur. nostra lingua vertimus ὡς Σκύθας εἶναι *was eigentliche Scythen sind.* etiam hoc loco sicut antecedentibus subiectum mutatum non esse facile animadverteris.

Cap. III. De infinitivo subiecti vice fungenti.

§ 5. Infinitivo quae quondam inerat notio obliterata esse debuit, quo tempore casus obliqui forma subiecti loco usurpari coepta est. atque apud Herodotum hic usus non raro invenitur, praecipue ubi verba accedunt quae illa quidem impersonalia dicuntur, sed hac ratione si quae alia personalia sunt.

χρή, χρεόν ἐστι[2]. I 8 χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διελθόντος (χρῆν γὰρ Κανδαύλῃ γενέσθαι κακῶς) ἔλεγε κτλ. 32. 57. 69. 88. 186. II 35. 133 bis. 179. III 20. IV 9. 115.

---

[1]) cf. Kühn. gr. Gr. § 585, 4 : *Das Modaladverb ἄν ist zu dem Infinitiv εἶναι gesetzt, weil in den Worten ὡς ἄν εἶναι Ῥοδῶπιν brachylogisch ein hypothetisches Satzgefüge liegt : gross würden sie (die Schätze) allerdings sein, wenn man bedenkt, dass Rh. als Buhlerin sie erworben hat; grammatisch genauer würde sich Herodot so ausgedrückt haben* : Ῥ. ἐκτήσατο χρήματα, μεγάλα ἄν ὄντα, ὡς εἶναι Ῥοδῶπιν.

[2]) Ex optimorum codicum auctoritate cum Steinio scribendum puto χρεόν, non χρεών.

VI 23. VII 9, 2. 11. 50, 1. 52. 214. VIII 3. 74. 75. IX 16. 23. 53. 54. 58. 106. *δεῖ.* I 8 *πάλαι δὲ τὰ καλὰ ἀνθρώποισι ἐξεύρηται, ἐκ τῶν μανθάνειν δεῖ.* 41. 57. 129. II 29. 135. 161. 179. III 155. IV 79. 127. V 54. 62. 67. 79. VII 8, 4. 10, 1. 10, 7. 51. 168. 172. 185. VIII 80. 143. IX 109. *ἔστι, ἔξεστι, πάρεστι, ἐγγίνεται.* I 32 *ἐν — τῷ μακρῷ χρόνῳ πολλὰ μὲν ἔστι ἰδεῖν, τὰ μή τις ἐθέλει, πολλὰ δὲ καὶ παθεῖν.* 132. I 104 ubi *ἔστι* i. e. *ἔξεστι* supplendum. 129. 132. 133. 138 bis. 183. 196. 197. II 18. 37 bis. 41. 86. 113. 135. 136. 146. 160 bis. III 6. 15. 31. 38. 80. 84. IV. 58. 77 — *τούτοισι (τοῖσι Λακεδαιμονίοισι) δὲ εἶναι μούνοισι σωφρόνως δοῦναί τε καὶ δέξασθαι λόγον qui soli id haberent, ut prudenter sermonem darent reciperentque* (Baehr). 99. 126. V 10. 17 *ἔστι δὲ ἐκ τῆς Πρασιάδος λίμνης σύντομος κάρτα ἐς τὴν Μακεδονίην· πρῶτα μὲν γὰρ ἔχεται τῆς λίμνης τὸ μέταλλον, ἐξ οὗ ὕστερον τούτων τάλαντον ἀργυρίου Ἀλεξάνδρῳ ἡμέρης ἑκάστης ἐφοίτα, μετὰ δὲ τὸ μέταλλον Δύσωρον καλεόμενον οὖρος ὑπερβάντα*[1]) *εἶναι ἐν Μακεδονίῃ*, ubi infinitivus *εἶναι* pendet a voce *ἔστι*, quae initio enuntiati posita est ac sensu vocis *ἔξεστι* ad infinitivum *εἶναι* suppletur. V 75. VI 38. 72. 82 86. 89. 124. 137. VII 10, 2. 56. 107. 128. 164. 229 bis. 230. 239. VIII 20. 73. 76. 134 ter. IX 49. 70. cum verbo *ἐγγίνεσθαι* confundendum non est verbum *ἐκγίνεσθαι* simili sensu instructum : I 78 *ἀπικομένοισι δὲ τοῖσι θεοπρόποισι — οὐκ ἐξεγένετο Κροίσῳ ἐπαγγεῖλαι.* V 51. 105. VII 4. 8, 2. IX 23.

cum hisce verbis impersonalibus artissime coniunctum est verbum *παρέχει μοι*, quod cum duobus tantum locis sine dativo inveniatur V 49. VIII 100, ceteris omnibus locis dativum assumit : I 9 *ἐπὶ τοῦτον τῶν ἱμαντίων κατ'*

---

[1]) Pro accusativo *ὑπερβάντα*, quem prabebet codices, scribi malim dativum *ὑπερβάντι*. cf. I 104.

ἓν ἕκαστον ἐκδύνουσα θήσει καὶ ἡσυχίην πολλὴν παρέξει τοι θηήσασθαι. 170. III 73. 142. IV 140. VII 120. VIII 30. 140. ἀποχρᾷ, ἀποχρᾶται[1]), ἐκχρήσει, καταχρήσει. I 66. III 137. IV 11. VI 137. VIII 13. ἕαδε. I 151. III 45. IV.145. 153. 201. VI 106. ἤρεσε. VIII 19. ἐξήρκει VII 160. οὐ προέχει IX 27. πρέπει IX 27. 78. διέφερε I 85. φέρει = συμφέρει III 134. καλῶς ἔχει VII 220. εὐπρεπέως ἔχει VII 220. ἀναγκαίως ἔχει VII 51. 229. VIII 140, 1. IX 27. δυνατῶς ἔχει VII 11. συμφέρει II 111. VII 10, 3. συμβαίνει VI 103. ἐπέρχεταί et ἐσέρχεταί τινα VI 107. VII 46. παρίσταταί τινι VII 46. καταλαμβάνει τινά II 152. III 65. 118. IV 33. 105. VI 38. 103 bis. VII 38. 155. VIII 55. IX 75. 104. ἱκνέεταί τινα, ἔς τινα, ἀπικνέεται ἔς τινα VI 57. IX 26. III 71. ἔνεστι, ἔστι ἔν (ἐπί) τινι II 65. 81. III 85. VI 109. VIII 29. 60, 1. προσκεῖταί τινι VI 57. ἐνίκα μὴ ἐκλιπεῖν τὴν τάξιν VI 101. οὐδέ σφι μελήσει πρὸ τῶν Ἀθηναίων ναυμαχέειν VIII 68, 2. οὐκ ἔφερέ οἱ κόσμον οὐδένα κατηγορέειν VIII 60. οἰκός ἐστι IV 79. ποιέειν ἢ παθεῖν προκέεται ἀγών VII 11.

nec raro apud verbum δοκέειν infinitivus subiecti vice fungitur. ac primum quidem v. δοκέειν sine dativo invenitur sensu *placendi* hisce locis : I 127 ἐκ μὲν δὴ τῆς ἰθέης στρατὸν ἐπ' αὐτὸν οὐκ ἐδόκεε πέμπειν. 172. IV 128. V 36. VIII 100. IX 51. 98. his addo exemplum, ubi v. δοκέειν primum valet *videri*, *scheinen*, deinde *placere* non addito dativo : IX 41 δοκέειν τε γὰρ πολλῷ κρέσσονα εἶναι τὴν σφετέρην στρατιὴν τῆς Ἑλληνικῆς, συμβάλλειν τε τὴν ταχίστην μηδὲ περιορᾶν κτλ. — saepius verbum δοκέειν dativo instructum est, ad quem si participia

[1]) De alia significatione verbi ἀποχρᾶσθαι cf. infra p. 23.

aut adiectiva praedicative adduntur, plerumque accussativum exhibent : I 3 *οὕτω δὴ ἁρπάσαντος αὐτοῦ Ἑλένην τοῖσι Ἕλλησι δόξαι πρῶτον πέμψαντας ἀγγέλους ἀπαιτέειν τε Ἑλένην κτλ.* 19. 116 bis. 119. 141. 148. II 51. III 17. 19. 41. 47. 70. 71 bis. IV 11. 139. 146. 160. V 77. 92, 3. 92, 4. VI 22. 66. 77. 86. 138. VII 144. 176. 177. 207. 239. VIII 6. 64. 87. 101. 128. 141. IX 23. 25. 51. 86. 96. 106. 114. — dativus participii praedicativi semel reperitur IV 81 *κομισθῆναί τε δὴ χρῆμα πολλὸν ἀρδίων καί οἱ δόξαι ἐξ αὐτέων μνημόσυνον ποιήσαντι λιπέσθαι.* notatu dignum est exemplum, quod exstat VIII 113, ubi v. *δοκέειν* dativo instructum primum *placendi* significationem habet, deinde sensu *putandi* mente supplendum est ad sequentem accusativum cum infinitivo : *ἔδοξε γὰρ Μαρδονίῳ ἅμα μὲν προπέμψαι βασιλέα, ἅμα δὲ ἀνωρίην εἶναι τοῦ ἔτεος πολεμέειν.* simplici sensu *scheinen* ornatum verbum *δοκέειν* invenitur accedente dativo cuiusdam personae hisce locis : I 187 *Δαρείῳ δὲ καὶ δεινὸν ἐδόκεε εἶναι τῇσι πύλῃσι ταύτῃσι μηδὲν χρᾶσθαι.* III 64. 154. IV 134. V 111. ad extremum afferendi sunt duo loci, ubi v. *ἀπέδοξε* legitur : I 152 *ἀπέδοξέ σφι μὴ τιμωρέειν.* VIII 111, item duo, ubi v. *φαίνεσθαι* exstat : VII 129 *ὡς ἐμοὶ ἐφαίνετο εἶναι.* IX 106.

§ 6. Etiam apud verba passiva infinitivus subiecti partes sustinet, velut apud *δέδοκταί τινι,* quod sensu *decretum est, placet* hisce locis exstat : III 85 *Οἴβαρες, ἡμῖν δέδοκται περὶ τῆς βασιληΐης ποιέειν τάδε κτλ.* IV 68. V 96. IX 45. 87. — sine dativo invenitur v. *ἐδέδοκτο* IX 74 *γενομένης δὲ φυγῆς τῶν ἐναντίων ἐδέδοκτο τὴν ἄγκυραν ἀναλαβόντα οὕτω διώκειν.* forma poetica est *δεδόκηταί μοι* VII 16, 3. alia exempla verborum passivorum invenies I 192 *τοῖσι — προσετετάχατο σιτία παρέχειν.* II 124 *τοῖσι* (o. o.) — *ἀποδεδέχθαι — ἕλκειν.* III 64 *ἐκέχρηστο;* 89 *εἴρητο.* VI 61 *ἀπειρῖ-*

σθαι. 76 ἐχρήσθη. 110 ἐκεκύρωτο. VII 21 προσετέτακτο. 39 id.. 120 προείρητο. 149 ἐντετάλθαι. 178 ἐχρήσθη. 238 ἐπετέτακτο. VIII 42 προείρητο. 56 ἐκυρώθη. IX 104 προσετέτακτο. V 62 συγκειμένου σφι πωρίνου λίθου ποιέειν τὸν νηόν. IX 52 ἐούσης τῆς ὥρης, ἐς τὴν συνεκέετό σφι ἀπαλλάσσεσθαι. participia si quae accedunt ad infinitivum, aut accusativum aut dativum exhibent : V 114 ἐμαντεύθη σφι τὴν μὲν κεφαλὴν κατελόντας θάψαι. VIII 100. VII 58 ἐς τὴν αὐτῷ προείρητο ἀπικομένῳ περιμένειν. 95 Ἀβυδήνοισι γὰρ προσετέτακτο ἐκ βασιλέος κατὰ χώρην μένουσι φυλακοὺς εἶναι τῶν γεφυρῶν.

§ 7. Non parvus est numerus eorum exemplorum, in quibus ad verbum εἶναι aut cum neutris adiectivorum aut cum substantivis coniunctum infinitivus subiecti vice accedit. adiectiva sunt : ἀγαθόν, ἄμεινον, ἄριστον I 31 διέδεξέ τε ἐν τούτοισι ὁ θεός, ὡς ἄμεινον εἴη ἀνθρώπῳ τεθνάναι μᾶλλον ἢ ζώειν. 31. 155. III 36. 134. VI 86, 4. VIII 113. κρέσσον III 52. VI 12. VIII 100. IX 17. φίλον I 87. IV 97. κάλλιστον I 37. V 6. ἡδύ III 40. VII 101. κακόν VII 16, 1. ἀσφαλές III 67. 75. χαλεπόν IV 24. VIII 102. ἐπιτήδεον IV 158. ἄξιον I 14. II 111. III 147. VI 122[1]). δίκαιον, δικαιότερον I 39. 129. III 16. ἀμήχανον I 48. IX 16. μόρσιμον II I154. ἴσον VIII 79. κερδαλεώτερον IX 7, 1. πατρώϊον IX 27. δυνατόν VII 149. VIII 22. ὅσιον II 61. VI 81. VIII 37. ἀναγκαιότερον III 65. θεμιτόν V 72. ἐλαφρόν VII 38. raro plurali numero adiectivorum utitur Herodotus velut I 91 τὴν πεπρωμένην μοῖραν ἀδύνατά ἐστι ἀπο-

---

[1]) Hoc exemplum dubium est, quia totum caput spurium esse videtur; cf. Abicht ad h. l.

φυγεῖν καὶ θεῷ. idem adiectivum *ἀδύνατα* exstat etiam VI 13 et 106. ad haec addo ea exempla, in quibus infinitivus subiecti partes sustinet apud formulam (*οὐκ*) *οἷά τε ἐστι*[1]): I 194 *ἀνὰ τὸν ποταμὸν γὰρ δὴ οὐκ οἷά τε ἐστὶ πλέειν οὐδενὶ τρόπῳ ὑπὸ τάχεος τοῦ ποταμοῦ.* II 29. 179. III 72. IV 31. 50. 184. VI 130. VII 208. VIII 133. IX 80.

substantiva sunt: *λόγιον* IV 178. *ὄνειδος* VII 61. *δέννος* IX 107. *ἡδονή* VII 160. *ἀνάγκη* (*πᾶσα ἀ., οὐδεμία ἀ.*). II. 22. 35. 65. IV 43. 179. V 52 bis. VII 31. *πρῆγμα* I 79. IV 11. VII 12. *νόμος* I 90. 132. 195. IV 68. VII 136. *συγγνώμη* I 39. *ὁσίη* II 171. *συμφορή* V 111. *ἄγων* VII 209. VIII 12. *ὥρη* III 85. *ἀνωρίη* VIII 133.

§ 8. Infinitivus additur appositionis aut epexegeseos instar nominativo substantivi aut pronominis antecedentis aut accusativo, si est oratio obliqua: II 136 *τῷ δὲ ὑποτιθέντι τοῦτο τὸ ἐνέχυρον τήνδε ἐπεῖναι ζημίην —, μηδὲ αὐτῷ ἐκείνῳ τελευτήσαντι εἶναι ταφῆς κυρῆσαι μήτ' κτλ..* VI 37 *τὸ ἐθέλει τὸ ἔπος εἶναι — πίτυος τρόπον ἐκτρίψειν.* cf. I 61. II 93. 99. 181. V 2. 70. 71. VI 23. 57. 92. VII 16, 1. VIII 88. IX 16.

B. Infinitivus ex aliis membris orationis pendet.

Cap. IV. Solus infinitivus a verbis pendet.

Ubi infinitivus obiectum est, nominis natura servatur casus forma obliterata. nos in enumerandis exemplis eos locos, ubi infinitivus praesentis et perfecti invenitur, ab

---

[1]) De accusativo cum infin. a formula *οἷά τε ἐστί* pendente cf. p. 33.

illis separabimus, in quibus infinitivus aoristi et futuri exstat.

§ 9. Verba voluntatis, cupiendi, consilii capiendi, sim.

βούλομαι cum infinitivo praesentis coniunctum inveni : I 57. 60. 95. 126 bis. 165. II 15. 18 bis. 19. 102. 113. 121, 1. 121, 4. 160. 178. III 36. 38. 40. 51. 53. 77. 124. IV 9. 44. 81. 97. 114. 118. 137. 148. V 20. 37. 72. 77. 98. 102. 104. 109ter. VI 11. 36. 75. 81. 85. 86, 2. 94. 106. 121. 139. VII 27. 50, 1 bis. 134. 138. 159. 161. 171. 172. 197. VIII 34. 41. 77. 110 bis. 124. 140, 1 bis, IX 26. 48. 71. 86. infinitivus perfecti non invenitur nisi VII 46. aoristi infinitivum hi loci exhibent : I 11. 21. 69. 70. 108. 123. 160. 164. 167. 174. 206. II 20. 121, 5. 129. 134. 136. 141. 162. III 4. 16. 31. 47. 72. IV 4. 5. 46. 118 bis. 179. V 11. 29. 35. 41. 73 bis. 74. 79. 86. 92, 3. 111. VI 22. 23. 50. 69. 84. 86, 1 quater. 115. 129. 135. 138. VII 10, 4. 28. 32. 38. 124. 152. 195. 220. 229. VIII 9. 133. 134. IX 15. 40. 71 bis. 82. 109· ἐθέλω cum praesentis infinitivo coniunctum : I 59. 78. 97. 132. 141. 206. II 2, 3. 13 bis. 14. 44. 128. 137. 141. 148. III 31. 83. 128. IV 9. 11. 63. 68. 131. 133. V 12. 19. 80. VI 12 bis. 37. 57. 138. VII 10, 7. 16, 24 una cum aoristo. 37. 103 bis. 104. 157. 162 bis. 208. 220. 229. VIII 19. 60, 3 bis. 80. 140, 2. IX 7, 1. 13. 16. 21. 45. 87. 99. 103. etiam apud hoc verbum perf. infin. semel invenitur : II 173. aoristi inf. sequitur : I 24. 59. 68. 73. 86. 103. 109. 115. 116. 145. 160. 164. 207. II 2. 11. 42 bis. 64. 99. 115. 133. 156. III 12. 29, 42. 78. 118. 145. 146. V 50. 67. 74. 92, 3. VI 52. 122. VII 10, 4. 16, 3. 19. 24 (pr. et aor.). 29 bis. 44. 49, 2. 56. 101. 128. 168. 234. 239. VIII 25. 58. 67. 79. 101. 111. 124. 128. 144 bis. IX 7, 1. 16. 18. 44. 45. 66. 76. 89. 94. 96. 107. 120. ἐπιθυμέω. inf. praes. : I 116. inf. aor. : I 201. II 135. III 120 bis. 127. IV 1. 79. 166. V 12. 67. VII 100. 128. προθυμέομαι. inf.

praes. : V 78. IX 37. inf. aor. : I 36. IV 71 *ἁμιλλεόμενοι καὶ προθυμεόμενοι*. IX 72. *ἔσχε προθυμίην στρατεύεσθαι* I 204. *θυμὸς ἐγένετο θεήσασθαι* VIII 116. *χρηΐζω* cum infinitivo praesentis coniunctum exstat I 152. *ἐπινοέω*. inf. praes. : I 27. inf. fut. : III 31. 134. inf. aor. : II 150. 152. V 24. 65. *δέομαι cupere*. cum inf. aor. dictum : III 36. *ἵμερος ἐπείρεσθαί μοι ἐπῆλθε* I 30. *ἵμερον ἔχων θεήσασθαι* VII 43. *ἀλλά οἱ δεινός ἐνέστακτο ἵμερος τὰς Ἀθήνας δεύτερα ἑλεῖν* IX 3. *διανοέομαι*. cum inf. praes. : II 121, 4. IX 54. cum inf. aor. : II 126. cum inf. fut. : VII 207. *ἐνένωτο*. inf. praes. : I 77. inf. fut. : VII 206. *ἐν νόῳ ἔχω*. inf. praes. : I 27. III 64. 143. IV 125. VI 48. IX 11. inf. aor. : VII 157. inf. fut. : I 10. 86. VIII 7. 8. IX 93. *ἐπέχω in animo habeo, cogito*, supplere licet *τὸν νοῦν*. inf. praes. : I 153. VI 96. inf. fut. : I 80. *νοέω* bis cum inf. praes. copulatum invenitur : VII 8, 1. VIII 97. *τί σοι ἐν νόῳ ἐστὶ ποιέειν* I 109. *ἡμῖν — ἐν νόῳ ἐγένετο εἰπεῖν ταῦτα* IX 46. *οὐκ ἐποιεῦντο βουλήν*. inf. aor. : VI 101. *ἱμειρέομαι*. inf. aor. : VI 120. VII 44. *ἐπιβουλεύω*. inf. praes. : I 24. inf. fut. : VI 137. *μεμονέναι μιν τίσασθαι* VI 84. *αἰσχυνόμενον ἀπονοστέειν* I 82. *μέλλω*[1]). inf. praes. : I 27. 53. 60. 91. 118. 120. 131. 132. 164. II 150. III 16. 25. 43. 65. 87. 132. IV 79. 97 bis. 168. V 24. 44. 86. VI 85. VII 10, 1. 18. 26. 165. 172. 197. 209. 221. VIII 70. inf. aor. : I 34. II 39. V 92, 3. VII 148. inf. fut. : I 21. 24. 45. 79. 108. 119. 158. 175. 210. II 43. 120 bis. 133 bis. 151. 163. III 1. 43. 65. 72 bis. 87. 146 bis. 155. IV 43. 135.

---

[1]) Hoc verbum cum significatione cogitandi primitus praeditum esset (Curtius Grdz. p. 331 sq.) magis magisque naturam verbi voluntativi assumpsit.

146. V 19. 72. 74. 75. 92, 4. 98. 106. VI 27. 29. 108. VII 8. 8, 2. 9, 3. 23. 28. 139. 143. 144. 193. 194. 197 bis. 206. 219. 223. VIII 2. 6. 7. 40. 65. 76. 86. 96. 104. 109. 135. 141. IX 9. 17. 66. 98. 99. 101. 109. 116. εὔχομαι. inf. fut.: II 181. IV 76. inf. aor.: I 27. κατεύχομαι. inf. praes.: I 132. ὤφελον. inf. aor.: I 111. III 65.

§ 10. Verba ἐφετικά quae vocantur.

Verba ἐφετικά voluntativis cognata sunt, sed eo maxime ab iis differunt, quod non solum voluntatem indicant, sed etiam actionem quandam, qua is qui consilium cepit assequi propositum studet. talia sunt apud Herodotum:

αἱρέομαι. inf. praes.: IX 122. inf. aor.: VII 149. ἐπιχειρέω. inf. praes.: I 46. III 65. VIII 42. IX 54. ὁρμέω, ὁρμέομαι. inf. praes.: I 83. 158. II 119. III 4. IV 159. V 21. 50. 89. VI 1 bis. 4. 19. 150. VIII 109. IX 59. 61. 91. 119. σπεύδω. inf. praes.: VIII 79. inf. aor.: III 83. σπουδὴν ποιέομαι. inf. aor.: III 4. VI 107. VII 205. IX 8. ἔχοντες σπουδὴν πολλὴν καταλαβεῖν VI 120. ὑπέδυσαν ποινὴν τῖσαι VII 134. ita Stein secundum c (codicem Florentinum) et z (edit. Ald.). codex R praebet τίσειν futurum, a quo non est quod recedamus. ἀνέσχοντο — δέξασθαι VII 139. δίζημαι. inf. praes.: II 147. V 92, 1. VII 16, 1. inf. aor.: IX 44. τολμέω. inf. praes.: I 115. 159 bis. III 36. IX 42. inf. aor.: I 115. 183. III 145. VII 158. IX 57. ζητέω. inf. praes.: VI 62. παρασκευάζομαι. inf. praes.: I 71 bis. II 162. V 92, 1. VII 219. VIII 69. inf. fut.: VIII 97. ἀνάρτημαι — στρατεύεσθαι VII 8, 3. ἄρχω et ἄρχομαι. inf. praes.: I 4. II 93 bis. V 28. VIII 51. inf. aor.: I 95. II 11. πειρέομαι. inf. praes.: I 189 bis. 193. III 73. IV 3. 119. 127. 203. V 16. 18. 20. 36. 62. 72. VI 62. 138. VII 176. VIII 77. 89. 97. 108. 143. IX 33

46. inf. aor. : I 207. IV 139 *ἵνα — οἱ Σκύθαι μὴ πειρῴατο βιώμενοι καὶ βουλόμενοι διαβῆναι τὸν Ἴστρον κατὰ τὴν γέφυραν*, ubi neque cum Abichtio verba *καὶ βουλόμενοι* eicienda neque cum Steinio post v. *γέφυραν* verba *μὴ ἔχοιεν* inserenda sunt. V 71. 91. VIII 100. *πειρέω*. inf. aor. : VI 84. VIII 57.

§ 11. Verba decernendi, statuendi.

βουλεύω et *βουλεύομαι*. inf. praes. : III 76. 134. IV 11. 120. VII 12. 145. 173. 175. inf. aor. : I 73. 143. VI 3. 52. 61. 100. IX 13. 51. 96. animadvertas IX 106 *ἐβουλεύοντο περὶ ἀναστάσιος τῆς Ἰωνίης καὶ ὅκῃ χρεὸν εἴη τῆς Ἑλλάδος κατοικίσαι, τῆς αὐτοὶ ἐγκρατέες ἦσαν, τὴν δὲ Ἰωνίην ἀπεῖναι τοῖσι βαρβάροισι*, ubi quasi explicationis instar accedit infinitivus ad verba *περὶ ἀναστάσιος τῆς Ἰωνίης*. *γινώσκω* et *ἀναγινώσκω*. inf. praes. : VI 138. inf. aor. : I 157. *ψηφίζομαι*. inf. praes. : VII 207. IX 55. inf. aor. : V 97. etiam formulam *τίθεμαι ψῆφον*, quae exstat III 73, huc referendam esse puto.

§ 12. Verba efficiendi, facultatem habendi.

ἀναγκάζω. inf. praes. : I 11. 157. II 121, 5. III 72. V 118. VI 42. VII 108. inf. aor. : I 29. 98. VII 104. 144. *ἀναγκαίῃ ἐξέργομαι γνώμην ἀποδέξασθαι* VII 139. *προτράπω*. inf. aor. : IX 90. *ἀποτράπω*. inf. praes. : I 105. *ἐπαείρω*. inf. praes. : I 87. *ἐνάγω*. inf. praes. : IV 79. *μετέρχομαι*. inf. aor. : VI 68. *ἐπέρχομαι*. inf. aor. : VI 69. *ἐπὶ νόον ποιέω*. inf. praes. : I 71. inf. aor. : I 27. *ἐπὶ νόον τράπω* : III 21 *οἳ οὐκ ἐπὶ νόον τράπουσι Αἰθιόπων παισὶ — προσκτᾶσθαι*. *ἔχω*. inf. praes. : I 17 bis. 24. 71. II 32. 34. 66. 120. 122. 173. III 25. 115. 117. IV 123. V 24. 36. 118. VI 36. VII 36, ubi inf. *πλέειν* et a v. *ἔχῃ* et a v. *βουλόμενος* pendet. 177. IX 16. 51. inf. aor. : I 2. 49. 57. 123. 140. 160. 172. II 10. 31. 103.

104. 119. 120. 130. 146. 160. 167. III 1. 26. 36. 110. 116. 140. IV 40. 45. 46. 53 bis. 111. 113. 180. 187 bis. 197 bis. V 9 bis. 35. 66. 72. 86. 92, 1. VI 14. 124. 137. VII 26. 54. 60. 133. 152. 189. 209. 211. 239 bis. VIII 8. 77. 85. 87ter. 112. 128. 133. IX 8. 18. 71. 84. *δύναμαι*. inf. praes. : I 26. 112. II 28. 96. III 131. IV 3. 30. 114 bis. 185. VI 128. VIII 57. 130. inf. aor. : I 10. 38. 46. 86. 87. 199. II 2. 19. 29. 43. 110. 140. 169. III 68. 115. 151. IV 16. 97 bis. 110. 114. 117. V 9. 86. VI 107. 125. 134. VII 103. 106. 139. 163. 170. 211. VIII 52. 57. 65. 84. IX 37. 50. 61. 74. 84. 117. *δύναμιν — ἔχει τὸν ἀδικέοντα σίνεσθαι* IX 120. *τοῦτό ἐστι αἴτιον ἰσχυρὰς φορέειν τὰς κεφαλάς* III 12. *λαγχάνω*. inf. praes. : I 94 bis. VI 109. *ἰθύνω* I 204. VII 8, 1. *εὑρίσκομαι*: IX 26 *εὑρόμεθα — καὶ ἄλλα γέρεα μεγάλα — καὶ τοῦ κέρεος τοῦ ἑτέρου αἰεὶ ἡγεμονεύειν*.

praeterea huc pertinet I 61 *Ἱππίεω δὲ γνώμῃ νικήσαντος ἀνακτᾶσθαι*. sic legendum censeo cum Steinio, non *γνώμην*, quam lectionem ceteri omnes editores receperunt. nam praeterquam quod codex optimus A praebet *γνώμηι*, P *γνώμη*, deteriores tantum *γνώμην*, Herodotus ipse pro dativo facere videtur : cf. III 82 *αὐτὸς γὰρ ἕκαστος βούλεται κορυφαῖος εἶναι γνώμῃσί τε νικᾶν* et IX 42 *ἐκράτεε τῇ γνώμῃ*. — sub idem genus verborum cadit v. *καταδέξαι* : I 171 *ἐπὶ τὰ κράνεα λόφους ἐπιδέεσθαι Κᾶρές εἰσι οἱ καταδέξαντες*. praeterea hic commemorandum est IX 33 *ἀσκέων δὲ πεντάεθλον παρὰ ἓν πάλαισμα ἔδραμε νικᾶν Ὀλυμπιάδα* i. e. *reportasset victoriam Olympiacam, nisi unum luctae certamen obstitisset*[1]; et V 65

[1]) Secundum Hermannum ad Viger. p. 702 haec formula maxime ex antiquo sermone servata est. sed in eo adstipulari viro summo non possum, quod putat *ὥστε* particulam apud infinitivum intellegendam esse. nam quia infinitivus terminum sive finem quendam significat, ipse aptissimus est, qui sequatur verbum *τρέχειν* nullo additamento apposito.

ἐπὶ τούτου δὲ καὶ τωὐτὸ οὔνομα ἀπεμνημόνευσε Ἱπποκράτης τῷ παιδὶ θέσθαι τὸν Πεισίστρατον.

§ 13. Verba putandi, cogitandi, sciendi, discendi.

δοκέω *putare*. inf. praes. : I 37. 126. 204. 209. II 118. III 16. 155. IV 104. VIII 19. 143. IX 8. 78. inf. fut. : I 31. III 64. V 35. VI 41. VII 213. VIII 40. 130. 136. IX 3. 88. 106. inf. aor. : V 107. 131. VII 143. IX 81. inf. perf. : VII 19. *videri*. inf. praes. : VII 173. VIII 80. 108. IX 11. 87. inf. aor. : I 10. inf. perf. : I 186. δικαιῶ. inf. praes. : I 89. 133. II 172. III 8. 19. 42. 52. 79. IV 186. VI 73. 82. 86. 138. VII 159. IX 19. 26. inf. aor. : II 151. 181. III 36. 148. VIII 126. ἀξιῶ et ἀξιεῦμαι. inf. praes. : I 199. II 162. IV 115. V 42. 106. VI 87. VII 16. inf. aor. : II 20. III 160. VIII 63. ἡγέομαι. inf. praes. : II 69. περὶ πολλοῦ ἡγέομαι. inf. praes. : II 115. περὶ πλείστου δ' ἦγον τὰ τοῖ θεοῦ πορσύνειν IX 7. περὶ πολλοῦ ποιεῦμαι. inf. aor. : III 154. VI 104. 134. IX 33. δεινὸν ποιεῦμαι. inf. praes. : I 127. IV 147. inf. aor. : IX 7. δεινὸν δὲ καὶ οὐκ ἀνασχετὸν ποιησάμενος — ἄρχεσθαι VII 163. δεινὸν γὰρ χρῆμα ἐποιεῦντο — ἐς φυγὴν τραπέσθαι VIII 16. δεινότερον δὲ ἔτι sc. ἐποιεῦντο — ἀπολιπεῖν IX 73. δεινόν τε καὶ ἀνάρσιον ποιεῦμαι. inf. aor. : IX 110. οὐκ ὅσιον ποιεῦμαι. inf. praes. : II 86. 170. νομίζω. inf. praes. : II 121, 5. III 129. ἐπιλέγομαι. inf. fut. : VII 49, 2. 52. λογίζομαι. inf. fut. VII 176. προσδοκέω. inf. fut. VII 156. συνεβάλετο — τελευτήσειν VI 107. προσδέκομαι. inf. fut. : VI 100. VII 156. ἁγνεύουσι ἔμψυχον μηδὲν κτείνειν I 140. ἐφαίνοντο τιτρώσκεσθαι I 174. ἐπίσταμαι. inf. praes. : II 119. III 15. 113. IV 174. VI 44. VII 135. 211. VIII 89 bis. 129. IX 70. inf. aor. : I 95. III 13. inf. perf. : V 73. 74. γινώσκω *scire*. inf. praes. : IV 110.

οἶδα. inf. aor.: I 20. IV 25. *μανθάνω, ἐπιμανθάνω*. inf. praes.: I 13. IV 189. IX 111. 116. *τούτων μὲν ἐς οὐδετέρην στέλλειν ἔφερε ἡ γνώμη* V 125. *ἡ γνώμη ἔφερε συμβάλλειν* VI 110.

§ 14. Verba impediendi et sinendi et si quae his sunt similia.

διακωλύω. inf. praes.: VIII 144. *ἐῶ*. inf. praes.: II 63. III 134. 155. V 36. VI 109. VII 51. 143. VIII 69. 101. IX 2. 66. inf. aor.: II 175. VII 219. *ἔδοσαν — προμαντηίην — καὶ ἐξεῖναι* I 54. *οὐ περιορέοντες ἀπέλκειν* III 48. *περιεῖδε χρήσασθαι* IV 113. *δέχομαι*. III 38 *εἴρετο . ., ἐπὶ τίνι χρήματι δεξαίατ' ἂν τελευτέοντας τοὺς πατέρας κατακαίειν πυρί*.

huc pertinet etiam VII 194 *βασιλέα μὲν δὴ Δαρεῖον οὕτω διαφυγὼν μὴ ἀπολέσθαι περιῆν*. hic in infinitivo est vis consecutiva, ita ut *μή* particula prorsus necessaria esse videatur: *effugit ille ita supplicium sibi impositum, ut non periret.*

§ 15. Verba sperandi, cavendi.

ἐλπίζω, ἐλπίδας ἔχω, κατελπίζω semper apud Herodotum infinitivum futuri regunt: I 49. 54. 71. III 122. 130. V 35. VI 29. VII 10, 1. 17. 168. VIII 10. 12. 19. 24. 74. 136. *φυλάσσω, φυλάσσομαι*. inf. praes.: I 65. VII 5. IX 78. inf. aor.: I 108. 144. *φεύγω*. inf. praes.: II 65 . . *τὰ θεῖα πρήγματα, τὰ ἐγὼ φεύγω μάλιστα ἀπηγέεσθαι*. 91. IV 76.

§ 16. Verba dicendi, contendendi, negandi, vetandi, iurandi, pollicendi, minandi.

φημί. inf. praes.: I 63. 82. 97. 119. 122. 156. 164 bis. 170. 172 bis. II 36. 43. 104. 118. 119. 145. 157. 160 bis. 162. 174. III 8. 22. 31. 36. 42. 43. 55. 63. 68. 72. 75. 130. 135. 138. 145. IV 2. 16. 76. 145. 191. V 29 bis. 36. 67. 73. 80. VI 1. 76. 79. 99. 130. VII 147. 151.

VIII 30 primum inf. fut., tum praes. 58. 81. 102. 122. IX 33. 44. 55. inf. perf. : I 114. II 104. IX 79. inf. aor. : I 122. II 32. 64. 175. III 155. IV 13. 14. 16. 35. 68. VI 62. VII 75. 149. 168. VIII 65. 81. IX 27 bis. inf. fut. : I 19. III 39. 53. 58. 69. 74. 133. 135 ter. IV 84. 147. 149 bis. 162. 179. V 39. 82. 92, 7. 103. VI 80. 86, 1. 132. 133. VII 10, 2. 38. 136. 222. VIII 2. 5. 30 deinde praes. . 101. 113. IX 34. 53. *λέγω.* inf. praes. : II 118. IV 180. VI 82. VIII 82. IX 72. inf. aor. : I 5. 20. 122. 171. II 4. V 86. VII 148. *εἶπον.* inf. praes. : III 22. IV 143. *προεῖπον.* inf. fut. : I 83. *προερέω.* inf. praes. : I 77. 81. VII 32. *προαγορεύω.* inf. praes. : VII 53. *ἀπαγορεύω.* inf. praes. : I 183. III 51. *ἄπαρνος ἦν μὴ μὲν νουσέειν* III 99. ita legendum censeo cum codicibus PR et edit. Ald., non cum ceteris codicibus *ἀπαρνεόμενος*, quam lectionem Stein in textum recepit. sine codicum discrepantia legitur III 60 *ἔξαρνος ἦν μὴ μὲν ἀποκτεῖναι Σμέρδιν.*

ὑποδέκομαι. inf. fut. : I 24. III 74. IV 119. 133. 148. VI 2. 62. 158. VIII 29. 102. IX 12. *ἀναδέκομαι.* inf. fut. : V 91. *ὑπισχνέομαι pollicери.* inf. fut. : III 74. VII 168. 215. IX 6. *profiteri.* inf. praes.: II 28 *οὐδεὶς ὑπέσχετο εἰδέναι.* *ὑποστῆναι.* inf. fut. : IX 94. *ὑποτείνω.* inf. praes. : VII 158. *ὑποκρίνομαι.* inf. praes. : III 46. *φράζω.* inf. aor. : IV 113. *ἐπαγγέλλομαι postulare.* inf. praes. : IV 200. VII 1. *polliceri* inf. fut. : VIII 142. *παραγγέλλω.* inf. praes. : VIII 70. *ὁμολογέω.* inf. praes. : II 75. inf. perf. : II 104. *οὕτω ἔγνωσαν εἶναι agnoverunt ita rem se habere* V 22. *συγγνόντες ἀδικῆσαι agnoscentes iniuste se fecisse.* *ἐπόμνυμι — μὴ — ἐκδύσασθαι* V 106. *γνώμην ἀπεδείκνυντο — πλέειν*

VIII 108. *οὐ καυχήσεαι ὑπερβαλέσθαι* VII 39. *ἐγγυητὰς χρῆν καταστήσαντα — συνοικήσειν* I 196.

§ 17. Verba iubendi, cohortandi, rogandi, suadendi, persuadendi.

κελεύω, διακελεύω. inf. praes. : I 32. 42. 63. 86. 119. 157. 159. 189. 206. II 160. 172. III 14. 16 bis. 51. 69. 75. 76. 81. 128. 129. IV 33. 155. 156. 203. V 18. 30. 33. 36. 79. 84. VI 41. 48 bis. 84. VII 18. 24 bis. 25. 38. 133. 142. 145. 207. 239. VIII 55. 61. 68. 69. 83. 86. 108. IX 122 bis. inf. aor. : I 117. III 16. 21. 41. 58. 80. IV 15. 128. 154. 161. 165. V 12. 61. 105 *τῶν μὲν κελευόντων συμβάλλειν, τῶν δὲ οὐ συμβάλλειν* (uterque infinitivus cum optimis libris mss. retinendus). VII 35. 229. VIII 90. *προστάσσω.* inf. praes. : I 80. II 126. inf. aor. : II 121, 2. 162. *ἐπιτάσσω.* inf. praes. : II 109. V 57. *ἐντέλλομαι.* inf. praes. : I 90. II 121, 5. 141. IV 42. 121. V 107. VII 146. inf. aor. : I 111. V 14. VIII 110. *ἐπιθέμενον εἶπαι πρὸς ὑμέας* III 63. *ἄνωγε φέρειν τὸ κράτος* III 81. *ἐπισκήπτοντος — ἐκπρήξασθαι* VII 158. *κήρυγμα ἐποιήσαντο Ἀθηναίων τῇ τις δύναιτο σώζειν τέκνα τε καὶ τοὺς οἰκέτας* VIII 41. *δέεσθαι petere, rogare.* inf. praes. : I 81. 83. 143. IV 145. VII 161 bis. inf. aor. : I 35. 143. III 4. VII 158. IX 120. *αἰνέω.* inf. aor. : V 11. *παραινέω.* inf. praes. : IV 163. V 39. VIII 78. 83. 143. *παραιτέομαι.* inf. praes. : VII 120. inf. aor. : I 24. 90. *συμβουλεύω.* inf. praes. : V 36. VIII 136. *προηγορέομαι.* inf. praes. : VII 13. *ἱκέτευε μή μιν ἀναγκαίῃ ἐνδέειν* I 11. *ἐπικαλέομαι.* inf. praes. V 80. inf. aor. : I 87. *ἐπιπέμποντος τοῦ Μαζάρεος ἀγγελίας ἐκδιδόναι τὸν Πακτύην* I 160. *σημαίνω.* inf. praes. : VI 78. *σημήϊον ἐνδέξαι ἀνάγεσθαι* VII 128. *ἀναγινώσκω.* inf. praes. : V 7. *τοῦ γνώμην θεμένου μὴ στρατεύεσθαι* VII 82. *ἡ νικῶσα δὲ γνώμη ἐγίνετο*

— *φυλάξαι* VII 175. *οὐκὶ ἔπειθε ἄλλα οἱ χρᾶν* IV 155. *πίστι τε καταλαβόντες καὶ ὁρκίοισι ἐμμένειν τε καὶ μὴ ἀποστήσεσθαι* IX 116. *ἀνεῖλε* II 52. *χρᾷ ἡ Πυθίη κτίζειν* IV 150. cf. I 69. V 1. 80.

§ 18. Verba consuetudinis.

ἔωθα. inf. praes.: I 11. 34. 73. 133. 153. 157. 171. 184. II 25. 68. 91. 151. III 15. 27. 31. 33. 117. IV 127. 134 bis. 187. V 67. VII 9, 2. IX 57. inf. perf.: VII 16, 2. *νομίζω*. inf. praes.: I 131. 133. 202. 215. III 15. 59. 172. VII 85. 120. 238. inf. perf. praes.: III 100. IV 191. *οὐκ ἐν νόμῳ ποιευμένους ἱδρύεσθαι* I 131. cf. I 82. III 16 ubi verba *νόμον ἔθεντο* supplenda sunt. 48. *φιλέω*. inf. praes.: II 27. III 82. VI 27. VII 9, 3. 10, 5. 10, 6. 50, 1. 160. VIII 68, 3. 128. *ἐθέλω*. inf. praes.: I 74. VII 50, 2. 157. *ἐπιτηδεύω*. inf. praes.: IV 170.

§ 19. Addo nonnulla verba quae cum nulli antecedentium generum significationi prorsus conveniant, separatim tractanda sunt. quo in genere notandum est singulis quaeque locis ea verba inveniri.

ἀναβάλλομαι. inf. fut.: V 49. VI 86, 2. inf. aor.: VI 88. IX 8. *κινδυνεύω*. inf. aor.: II 141. VI 9. VIII 65. 97. 100 (*ἀνακινδυνεύω*). IX 89. *δέομαι*. II 173 *τὰ τόξα οἱ κεκτημένοι, ἐπεὰν μὲν δέωνται χρᾶσθαι, ἐντανύουσι*. *ἀποχράομαι*: I 102 *παραδεξάμενος δὲ οὐκ ἀπεχρᾶτο μούνων ἄρχειν τῶν Μήδων* i. e. *contentus non erat solis imperare Medis*. *προτίθημι*. IX 27 *προέθηκε λέγειν*. *μετιέντες τὰς νόμας νέμεσθαι* I 78.

§ 20. Infinitivus accedit appositionis sive epexegeseos instar ad casum antecedentis substantivi vel pronominis alicuius hisce locis: III 31 *φάμενοι — ἄλλον — ἐξευρηκέναι νόμον, τῷ βασιλεύοντι Περσέων ἐξεῖναι ποιέειν τὸ ἂν βούληται*. cf. 65. I 47. IV 139. VI 52. 56. VII 11. 53. 148. VIII 119. . . *ἐν μυρίῃσι γνώμῃσι μίαν οὐκ ἔχω*

ἀντίξοον, μὴ οὐκ ἂν ποιῆσαι βασιλέα τοιόνδε, τοὺς μὲν — καταβιβάσαι ἐς κοίλην νέα — τῶν δ' ἐρετέων ἐόντων Φοινίκων ὅκως οὐκ ἂν — ἐξέβαλε; expectamus in altera parte enuntiati pro *ὅκως οὐκ ἂν — ἐξέβαλε* infinitivum *ἐκβαλεῖν,* sed mutata constructione Herodotus scripsit *ὅκως οὐκ ἂν — ἐξέβαλε* respiciens ad verba *μίαν οὐκ ἔχω ἀντίξοον.* I 11. 209. II 152. III 75. VIII 134. dignum est quod commemoretur exemplum quod exstat VI 130 *τῆς ἀξιώσιος εἵνεκεν τῆς ἐξ ἐμεῦ γῆμαι.* etiam ad explicandum enuntiatum relativum infinitivus usurpatur III 147 *ἐντολάς τε τὰς Δαρεῖός οἱ ἀποστέλλων ἐνετέλλετο, μήτε κτείνειν μηδένα Σαμίων μήτε ἀνδραποδίζεσθαι ἀπαθέα τε κακῶν ἀποδοῦναι τὴν νῆσον Συλοσῶντι.*

Cap. V. Infinitivus cum casu nominis pendet a verbis.

1. Nominativus cum infinitivo.

§ 21. Nominativum cum infinitivo coniunctum habemus, si subiectum infinitivi in nominativo positum est nec differt a subiecto verbi regentis. ante omnia nobis occurrunt ea exempla, ubi subiectum verbi finiti apud infinitivum pronomine *αὐτός* effertur, ut ipsum aliis opponatur. qui usus apud Herodotum haud raro exstat : I 11 *αἱρέεται αὐτὸς περιεῖναι.* 129 *Ἅρπαγος δὲ ἔφη, αὐτὸς γὰρ γράψαι, τὸ πρῆγμα δὴ ἑωυτοῦ δικαίως εἶναι.* II 171. III 53 bis. 62. 71. IV 43. 113. V 86. VI 61. 82. VII 6. 136. VIII 65. 116. IX 16. 93. cf. IV 146 *παραιτήσαντο αἱ γυναῖκες — ἐσελθεῖν τε ἐς τὴν ἑρκτὴν καὶ ἐς λόγους ἐλθεῖν ἑκάστη τῷ ἑωυτῆς ἀνδρί.*

cum in nullo eorum quae attulimus exemplorum quidquam invenias quod ab usitato Graecorum usu scribendi recedat, paullo aliter res se habet in hoc exemplo I 56 *ἐλπίζων ἡμίονον οὐδαμὰ ἀντ' ἀνδρὸς βασιλεύσειν Μήδων, οὐδ' ὦν αὐτὸς οὐδὲ οἱ ἐξ αὐτοῦ παύσεσθαί κοτε τῆς ἀρχῆς.* Baehr recte ita hanc singularem structuram explicat, ut

nominativum non solum primariae personae (*αὐτός*), sed etiam secundariae (*οἱ ἐξ αὐτοῦ*) ab Herodoto positum esse dicat, quo Croesum eiusque posteros appellans totam domum sive dynastiam significet, atque hanc ob causam eundem etiam casum retentum esse; quo mutato diversitatem quandam inter Croesum et eius posteros exstitisse, qualem Herodotus minime declarare voluerit. itaque Cobeti coniectura quam proposuit varr. lectt. p. 91 *οὐδὲ τοὺς ἐξ ἐκείνου* necessaria non est.

faciliora sunt haec exempla : I 2 *τοὺς δὲ ὑποκρίνασθαι ὡς οὐδὲ ἐκεῖνοι Ἰοῦς τῆς Ἀργείης ἔδοσάν σφι δίκας τῆς ἁρπαγῆς· οὐδὲ ὤν αὐτοὶ δώσειν ἐκείνοισι.* cf. II 118 [1]. 141 *καί οἱ δόξαι ἐν τῇ ὄψι ἐπιστάντα τὸν θεὸν θαρσύνειν ὡς οὐδὲν πείσεται ἄχαρι ἀντιάζων τὸν Ἀραβίων στρατόν· αὐτὸς γάρ οἱ πέμψειν* [2]) *τιμωρούς.* 162. IV 15. ex his omnibus exemplis elucet nominativum cum infinitivo etiam ab infinitivo pendere qui ipse pro verbo finito positus sit.

exscribantur etiam haec IV 43 *ἀπικόμενος παρὰ βασιλέα Ξέρξεα ἔλεγε φὰς τὰ προσωτάτω ἀνθρώπους σμικροὺς παραπλέειν . . . αὐτοὶ δὲ ἀδικέειν οὐδὲν ἐσιόντες* et IX 90 *εὐπετές τε αὐτοῖσι ἔφη ταῦτα γίνεσθαι· τάς τε γὰρ νέας αὐτῶν κακῶς πλέειν καὶ οὐκ ἀξιομάχους κείνοισι εἶναι. αὐτοί τε, εἴ τι ὑποπτεύουσι μὴ δόλῳ αὐτοὺς προάγοιεν, ἕτοιμοι εἶναι — ὅμηροι εἶναι.* pluralis enim numerus his exemplis exstat post verbi finiti singularem, unde explicatur quod in priore exemplo praeter eum qui loquitur (Sataspem) etiam socii

---

[1]) De hoc loco cf. Struve Opusc. II p. 121.

[2]) Cum codice R et edit. Ald. *πέμψειν* scribendum puto, non *πέμψει* quod e ceteris codicibus Stein in textum recepit, iniuria opinor, nam sine dubio infinitivus nostro loco desideratur propter orationem obliquam. neque Abichtii scripturam *πέμψαι* probaverim, quia non de re iam facta, sed de futura agitur.

eius, in altero exemplo non solum Hegesistratus (qui ibi loquitur), sed etiam collegae eius significantur[1]).

§ 22. Per se patet si quod praedicatum ad hunc infinitivum accedat id quoque nominativo uti casu. hoc fit apud verba *εἶναι* et *γίνεσθαι*, rarius apud alia verba. verba autem regentia sunt verba *φάναι, συγγινώσκεσθαι, προσποιέεσθαι, ὑπίσχεσθαι, νομίζειν, ἐπίστασθαι, ἐλπίζειν, βούλεσθαι, πειρᾶσθαι, ἄρχεσθαι, δοκέειν* similia.

a) ad verbum *εἶναι* accedit praedicatum I 112 *οὐκ ἔφη οἷός τε εἶναι.* 113. III 140 bis. 144. 154. IV 127. V 13. 84. 92, 7. VI 5. 92. VII 104. 136. VIII 29. 36. 137. IX 94. I 45 *συγγινωσκόμενος ἀνθρώπων εἶναι τῶν αὐτὸς ᾔδεε βαρυσυμφορώτατος.* IV 126. V 86. III 133. III 2. IV 3. 154. I 66 *καταφρονήσαντες Ἀρκάδων κρέσσονες εἶναι* i. e. *cum contemptu putantes se meliores esse Arcadibus.* 146. II 18. 37. VII 29. I 30. I 141. III 82. 143. IV 139. V 96. V 109. VI 11. I 33 *ταῦτα λέγων τῷ Κροίσῳ οὔ κως οὔτε ἐχαρίζετο, οὔτε λόγου μιν ποιησάμενος οὐδενὸς ἀποπέμπεται, κάρτα δόξας ἀμαθὴς εἶναι, ὃς τὰ παρεόντα ἀγαθὰ μετιεὶς τὴν τελευτὴν παντὸς χρήματος ὁρᾶν ἐκέλευε*[2]). cf. I 10. 37. 115. 207. III 34 bis. 109. IV 114. 126. V 80. 118. VIII 73. 136. IX 44. 96. IV 105 *κινδυνεύουσι γόητες εἶναι*, ubi v. *κινδυνεύειν* sensu verbi *δοκέειν* instructum est.

---

[1]) Totum hunc nominativi cum infinitivo usum attigit Schoene, de attractionis quam dicunt singg. quibusdam exemplis apud Herodotum etc. Bielefeld 1840.

[2]) Locus vexatissimus. *ταῦτα λέγων τῷ Κροίσῳ* in plurimis et optimis codicibus est praeter Paris. q, ubi *λέγοντι τῷ Κροίσῳ* legitur, nominativus *ἀμαθής* in nullo libro nisi in A^2 et apud Vallam exhibetur, cum scriptura *ἀμαθέα* in ceteris omnibus codicibus et in Aldina inveniatur. equidem puto, ne mutatio subiecti fiat, totum locum ita restituendum esse, quemadmodum supra fecimus, ut Solon *ἀμαθής* videri dicatur, *ὃς τὰ παρεόντα κτλ.*

b) ad verbum *γίνεσθαι* accedit praedicatum I 69 *φίλος ἐθέλων γενέσθαι.* II 15. 20. 54. 135. III 21 bis. V 32. 73. VI 15. VII 103. 135. VIII 123. 140, 2.

c) exempla singularia sunt I 143 *οἱ βουλόμενοι Ἴωνες κεκλῆσθαι.* II 51 *Ἕλληνες ἤρξαντο νομισθῆναι.* III 64 *ἐδόκεε τελευτήσειν γεραιός*[1]).

§ 23. Verbum regens si est casus obliquus participii, adiectiva aut substantiva quae praedicative accedunt excepto uno exemplo eodem casu utuntur.

a) accusativus invenitur I 86 *τοὺς δοκέοντας ὀλβίους εἶναι.* II 160. III 17. IV 172. V 1. VI 13.

b) genetivus locum habet I 61 *λεγομένων ἐναγέων εἶναι.* 176 *φαμένων Ξανθίων εἶναι.* II 19. III 75. IV 36. V 126 *βουλομένων τῶν Θρηΐκων ὑποσπόνδων ἐξιέναι.* VII 155. VIII 55.

c) dativus exstat I 60 *τοῖσι πρώτοισι λεγομένοισι εἶναι Ἑλλήνων.* III 142 *τῷ δικαιοτάτῳ ἀνδρῶν βουλομένῳ γενέσθαι οὐκ ἐξεγένετο.* V 64. VI 144. 178.

d) in uno tantum exemplo pro genetivo cum infinitivo nominativus cum infinitivo invenitur : IV 137 *Ἱστιαίου δὲ τοῦ Μιλησίου ἐναντίη ταύτῃ* (sc. *ἦν γνώμῃ*), *λέγοντος ὡς νῦν μὲν διὰ Δαρεῖον ἕκαστος αὐτῶν τυραννεύει πόλιος, τῆς Δαρείου δὲ δυνάμιος καταιρεθείσης οὔτε αὐτὸς Μιλησίων οἷός τε ἔσεσθαι ἄρχειν οὔτε ἄλλον οὐδένα οὐδαμῶν,* ubi *οἷός τε ἔσεσθαι* exhibetur, quasi antecedat *Ἱστιαῖος ἐναντίην εἶχε γνώμην.* pro *ἔσεσθαι* infinitivo libri mss. praebent *ἔσται*, quam lectionem probant Schweighaeuser,

---

1) Raro pro nominativo cum infinitivo accusativus cum infinitivo invenitur, velut in his exemplis: I 31 *ἐνόμισε ἑωυτὸν εἶναι ἀνθρώπων ἁπάντων ὀλβιώτατον.* IV 94 *οὔτε ἀποθνήσκειν ἑωυτοὺς νομίζουσι.* cf. I 4. 34 171. II 2. III 9. V 7. 9. 86.

Gaisford, nuper Eltz[1]). sed merito infinitivus ἔσεσθαι quae est coniectura Reizii a recentioribus Herodoti editoribus in textum receptus est (cf. Baehr a. h. l.).

2. Genetivus cum infinitivo.

§ 24. Genetivum cum infinitivo eam dico verborum coniunctionem ubi a verbo finito et genetivus et infinitivus pendet. eum habes apud verba χρηΐζω I 112 λαβομένη τῶν γουνάτων τοῦ ἀνδρὸς ἐχρήϊζε μηδεμιῇ τέχνῃ ἐκθεῖναί μιν, ubi genetivus τοῦ ἀνδρός et a genetivo τῶν γουνάτων et a verbo ἐχρήϊζε pendet. V 19. 65. IX 55. προσχρηΐζω VIII 140, 2. δέομαι III 44 δεησόμενος Πολυκράτεος στρατὸν ναυτικὸν ἅμα πέμψαι ἑωυτῷ ἐπ' Αἴγυπτον. ita Stein, quamquam non video, cur recedamus a scriptura codicum ABCd : ἔπεμψε ἐς Σάμον δεόμενος. 58. I 213. IV 203. V 44. 80. 82. VI 13. 89. VIII 4. 22. 132 bis. 142. προσδέομαι VIII 40 bis. κατηγορέομαι VII 205.

§ 25. VI 35 invenitur exemplum, ubi genetivus et accusativus cum infinitivo coniuncti sunt: ἐδέοντο αὐτοῦ τῷ θεῷ μιν πείθεσθαι, cum solus accusativus cum infinitivo sequatur VI 41. 100.

§ 26. Praedicatum si constat ex infinitivo γενέσθαι et substantivo, hoc aut attractione quadam genetivo aut accusativo utitur, ut V 80 δοκέω ἡμῖν Αἰγινητέων δέεσθαι τὸν θεὸν χρῆσαι τιμωρητήρων γενέσθαι, contra VI 100 Ἀθηναίων ἐδεήθησαν σφίσι βοηθοὺς γενέσθαι.

3. Dativus cum infinitivo.

§ 27. Dativi cum infinitivo ratio eadem est atque genetivi. primum afferamus ea exempla, ubi a verbo finito

[1]) Jahrb. f. Phil. u. Paedag. Suppl. IX p. 134 : Quaest. Herodot. p. 7.

et dativus et infinitivus pendet: προεῖπον I 1 τοῖσι ἄλλοισι προεῖπε πᾶσι — πένθος ποιέεσθαι. 49. 126. 191. VI 95. VII 12. 149. VIII 19. 27. προαγορεύω I 208. III 62. VI 37. 140. VIII 137. ἐντέλλομαι I 53. 90. 156. 208. II 162. III 16 bis. 29. 36 bis. 44. 117 bis. 128. 157. V 12. 25. 35. VI 118. VII 35. 121. VIII 140, 2. τάσσω eiusque composita II 121, 3. 124. 137. III 159. IV 83. V 105. IX 99. παραγγέλλω III 147. IV 89. IX 53. ἐπιτράπω I 98. δίδωμι eiusque composita I 114. III 119. IV 163. 204. VI 14. 103. προίημι *permittere* II 155. παρίημι *permittere* I 164. VII 161. ἐπίημι *permittere* I 90. III 113. VII 161. ἀπεῖπον I 155. III 153. ἀπαγορεύω III 128. IV 125. VII 149. VIII 116. ἀγορεύω *vetare* VII 10, 1. σημαίνω eiusque composita I 116. V 35 bis. VI 123. IX 42. προσκέομαι I 123. προστίθημι V 30. προφέρω V 63. ὑποτίθημι V 92, 7. χρέω IV 156. V 43. ἀνεῖλον VI 34. ἀναβάλλομαι V 49. VI 86, 2. ἐπιμαρτύρομαι V 92, 7. 93. πιστεύω IV 44. 140. VIII 110. συμβουλεύω I 59. II 139. V 43. VI 108. 134. VII 2. 46. 51. 135. VIII 103. IX 38. καταδοκέω IX 99 τούτους μὲν Ἰώνων, τοῖσι καὶ κατεδόκεον νεοχμὸν ἄν τι ποιέειν δυνάμιος ἐπιλαβομένοισι, τρόποισι τοιούτοισι προεφυλάσσοντο οἱ Πέρσαι *quos etiam novi quid molituros esse putabant, facultatem (rerum sc. novarum) adeptos.* ἀνατίθημι II 134.

§ 28. Aliud genus dativi cum infinitivo id est, ubi ad infinitivum praedicati vice aut adiectivum aut substantivum aut participium accedit. ac saepe quidem praedicatum quoque in dativo ponitur: I 36 διακελεύσομαι τοῖσι ἰοῦσι εἶναι ὡς προθυμοτάτοισι. IV 156. VI 11. VII 141, ubi dativus participii exstat statim sequente accusativo: συνεβούλευέ σφι ἱκετηρίην λαβοῦσι δεύτερα αὖτις ἐλθόντας χρᾶσθαι τῷ χρηστηρίῳ ὡς ἱκέτας. sed hunc usum Herodotus non plane observavit, velut I 54 neglecta attractione

legitur : ἔδοσαν Κροίσῳ καὶ Λυδοῖσι προμαντηίην καὶ ἀτελείην καὶ προεδρίην, καὶ ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ αὐτῶν γίνεσθαι Δελφὸν ἐς τὸν αἰεὶ χρόνον, ubi pro accusativo Δελφὸν dativum Δελφῷ exspectamus. similiter accusativum participii pro dativo legimus I 53 τοὺς δὲ Ἑλλήνων δυνατωτάτους συνεβούλευόν οἱ ἐξευρόντα φίλους προσθέσθαι. cf. 21. 117. 123. 125. 126. II 107. III 21. 25. 135. IV 133. V 109. VI 30. 78. VII 173. VIII 24. 100. 120. restant duo exempla, ubi dativi desunt, participia autem in accusativo exhibentur : VI 94 ἐντειλάμενος δὲ ἀπέπεμπε ἐξανδραποδίσαντας Ἀθήνας καὶ Ἐρέτριαν ἀνάγειν ἑωυτῷ ἐς ὄψιν τὰ ἀνδράποδα et VIII 91 παραρτέεσθαί τε συνεβούλευε ὡς ἀλεξησομένους.

4. Accussativus cum infinitivo.

a) Ut hunc usum exemplis Herodoteis illustrem, opus non est de origine eius in universum disputare, immo secutus ea quae Curtius de hac re exposuit primum ea exempla enarrabo, ubi accusativum ab ipso verbo finito pendere nemo negaverit.

§ 29. ἐῶ I 90 ἐάσας με — ἐπείρεσθαι. 207. II 18. 30. III 72. 122. IV 97. 156. 164. 201. V 6. 96. VI 97. 108. 113. VII 9. 10, 5. 16, 2. 18. 47. 104. VIII 36. 61. IX 45. 111. accusativus facile ex antecedentibus suppletur IV 112 ἐπεὶ δὲ ἔμαθον αὐτοὺς αἱ Ἀμαζόνες ἐπ' οὐδεμιῇ δηλήσι ἀπιγμένους, ἔων χαίρειν et VII 10, 5. μετίημι I 37 ἐμὲ — μέτες ἰέναι. 40. ἀνίημι II 36. IV 175. 180. ὁρέω, quod I 209 bis cum accusativo cum infinitivo coniunctum inveni, ita tamen, ut infinitivo antecedat accusativus participii praedicativi (cf. p. 39). περιορέω VII 16, 1 τὴν — θάλασσαν — οὐ περιορᾶν φύσι τῇ ἑωυτῆς χρᾶσθαι[1]. I 24. 191. ἀκούω II 150, ubi infinitivum

[1]) Saepius περιορέω cum participio coniunctum exstat : II 110. VI 106. VII 168. VIII 75.

sequitur participium. VI 117. VII 10, 3. 55. 128. VIII 109. 136. IX 84. *πείθω* eiusque composita I 97 *πείθουσι ἑωυτοὺς βασιλεύεσθαι.* 112. 124. 125 bis. 154. 156. II 152. III 119. 145. V 63. 104. VI 5. 66. 123. 134. 143. VII 139. VIII 109. IX 116. *ἀναγινώσκω* I 128. IV 158. V 106. VI 75. 83. VII 10, 8. 144. VIII 57. 58. 100. *ἐπαείρω* I 87. 90. VII 10, 7. *ἀναγκάζω* I 11. 98. 157. II 121, 5. III 72. VII 108. 125. 144. *ἐνάγω* IV 79. *ὁρμέω* IV 159. *ἐξορκέω* IV 154. *παρηγορέομαι* V 104. *παραιτέομαι* VI 86, 3. *μετέρχομαι* VI 68. 69. *ἐλίσσομαι* VI 61. *ἱκετεύω* VI 68. *ἐπικαλέομαι* III 189. *ἀποτράπω* I 105. *προτράπω* IX 90. *κωλύω* II 11. 20. VII 149. *ἔχω* *prohibere* I 158. IX 12 bis. *ἔργω* VIII 98. *παύω* V 67. VII 54. *κατακρίνω* IX 93. *παιδεύω* I 136. *αἰτιέομαι* V 27. *διδάσκω* III 48. *ἀναμιμνήσκω* VI 94. *κελεύω* I 8. 63. 80. 86. 88. 98. 99. 110 bis. 111. 114. 116. 119. 127. 155. 158. 159. 163. 164. 167. 170 bis. II 30. 55. 124. 140. 162. III 1. 28. 31 bis. 35. 36. 38 bis. 74. 75. 125. 130. 135. 137. 138. 145. 148. 155. IV 15. 81. 84. 92. 97. 131. 141. 150. 179. 202. V 35. 38. 51 bis. 73. 82. 96. VI 4. 46. 52. 62. 81. 129 bis. 138. 139. VII 8, 4. 39. 101. 102. 146. 237. 238. VIII 54. 61. 92. 101ter. 107. 134. IX 7, 2. 17. 78. 80. 82. 109. 111 bis. omittenda non sunt hoc loco tria exempla in quibus notio iubendi ex antecedenti verbo *ἐᾶν* meute supplenda est: VII 104 *ἀνώγει δὲ τωὐτὸ αἰεί, οὐκ ἐῶν φεύγειν οὐδὲν πλῆθος ἀνθρώπων ἐκ μάχης, ἀλλὰ μένοντας ἐν τῇ τάξι ἐπικρατέειν ἢ ἀπόλλυσθαι.* VII 143. IX 2.

§ 30. Ad infinitivum participia vel adiectiva praedicative apposita solo accusativo uti consentaneum est, velut his locis: I 87. II 114. III 74. 148. V 49. VI 85. 126. VII 160. IX 55, ubi participium accusativum pluralem exhibet, quamquam antecedit accusativus singularis :

παρηγορέοντο Ἀμομφάρετον ὅ τε Εὐρύαναξ καὶ ὁ Παυσανίης μὴ κινδυνεύειν μένοντας μόνους Λακεδαιμονίων (cd. Λακεδαιμονίους).

b) Iam in altero genere accusativi et infinitivi accusativus, quippe qui κατ' ἐξοχήν ut dicunt grammatici casus sit subiectivus infinitivi [1]), ex analogia eorum verborum quae accusativum personae habere possunt, etiam apud ea verba quae cum accusativo personae copulari non possunt, subiecti vice fungitur.

§ 31. Ac primum quidem congerenda sunt ea exempla ubi apud verba impersonalia accusativus cum infinitivo subiecti vice fungitur.

δεῖ. I 22 αὐτόν σε αὐτίκα οὕτω ἀποθνήσκειν δεῖ. 11. 12. 31. 67. 109 bis. 179. 199 bis. II 15. 16. 24. 29. 133. 139. III 6. 9. 45. 69 bis. 71. 72. 80. 83. 110. 139. IV 11. 80. V 4. 31. 33. 92, 4. VI 58. 64. 88. 135. VII 1. 16, 3. 17. 23. 49, 1. 142. 144. 147. VIII 6. 53. 62. 68, 1. IX 16. 33. 58. χρή, χρεόν ἐστι. I 37. 39. 41. 91. 108. 120. 123. 144. 196. II 20. 55. 120. 172. III 65. IV 118. V 49. 50. 89. 109. 111 bis. VI 84. VII 6. 8, 4. 17. 39. 160. VIII 79. 100. 129. 141. IX 17. 26. 41. 42. 45. 46 bis. 60. 98. οἰκός ἐστι. I 41. 137. II 22. 24. 27. 56. 93. 125. III 38. 81. 134. IV 134. V 97. VII 3 οὔτε οἰκὸς εἴη οὔτε δίκαιον. 5. 104. 150. 160. VIII 68, 2. IX 122. simili sensu ac οἰκός ἐστι formula φύσιν ἔχει instructa est II 45 ἕνα ἐόντα τὸν Ἡρακλέα καὶ ἔτι ἄνθρωπον, ὡς δή φασι, κῶς φύσιν ἔχει πολλὰς μυριάδας φονεῦσαι; *quomodo verisimile aut consentaneum est?* ἔστι, ἔξεστι. I 196. II 34. III 79. πάρεστι VII 24. προσήκει II 120. πρέπει VI 127. κατήκει II 160.

[1]) Id iam apud Homerum factum esse docet C. Albrecht, de acc. c. coniuncti origine et usu Homerico, Curt. Stud. IV 25. 27. 28. 31. 32. 53.

παρέχει VII 75. *εἶ ἔχει* VIII 109. 144. *λυσιτελέει* I 97. *ἐνίκα* VIII 9. *ἀποχρᾷ μοι* III 138. *ἀεικές ἐστι* III 33. VI 98. *ἀναγκαίως ἔχει* I 89. *δυνατόν ἐστι* IX 111. *ἀδύνατόν ἐστι* I 32. VI 139. IX 106. pluralis *ἀδύνατα* legitur III 82 *ἀδύνατα μὴ οὐ κακότητα ἐγγίνεσθαι*. *φίλον ἐστί* I 108. *ἀμήχανόν ἐστι* I 204. *αἰσχρὸν καὶ οὐκ ἀνάσχετον* I 207. *ὅσιόν ἐστι* II 81. *οὐ θεμιτόν ἐστι* III 37. *ἐστὶ πεπρωμένον* III 64. *οὐδαμῶς ἀνάσχετον* III 81. *ἄμεινόν ἐστι* III 48. V 124. *κρέσσον ἐστί* V 18. VII 50, 1. VIII 19. *δίκαιόν ἐστι* V 31. VII 10, 1. 235. VIII 68, 1. IX 26. *δικαιότερον* IV 145. *οἷόν τε ἐστί* VIII 108. pluralis saepius invenitur : III 57. IV 152. V 20. 49. VI 109. *ἐπιτηδεώτατόν ἐστι* IX 27. *εὐπετές ἐστι* IX 90. *ἐς αἰσχύνην μεγάλην φέρει* I 10. *περὶ πολλοῦ ἐστι* I 120. *ἐν ἡδονῇ ἐστι* VII 15. hic afferenda sunt etiam haec exempla : III 42 *τὸν — ὡς ἐσῆλθε θεῖον εἶναι τὸ πρῆγμα* et VII 10, 6 *ἐπειχθῆναι μέν νυν πᾶν πρῆγμα τίκτει σφάλμα*. ad extremum afferam ea verba, quibus subjecta est vis *accidendi, eveniendi* : *συμφέρειν* I 73 *καί κοτε συνήνεικε ἑλεῖν σφεας μηδέν*. 19. III 4. 42. 129. 133. V 12. 33. VI 86. 117. VII 4. 117. 133. VIII 88. *συμβαίνειν* I 50. VII 166. IX 101, ubi subiectum ex antecedentibus facile supples. *συμπίπτειν* I 139. V 35.

§ 32. Porro accusativum cum infinitivo subiecti loco positum invenimus post substantiva quae notionem habent *decoris, necessitatis, facultatis, temporis, periculi, moris* velut (*πᾶσα*) *ἀνάγκη* I 112. 137. II 90. VI 58. *ἀναγκαίη* sc. *τύχη* I 11. 138. *πρῆγμα* I 207. *νόμος* III 2. IV 172. V 18. VI 138 (*νενόμισται*). VII 2 *νομιζόμενα εἴη*. *ὄνειδος καὶ ἄλγος* V 49. *ὥρη*

IV 29. V 109. *κέρδος* VII 237. *καιρός* VIII 144. *αἰτίη* VI 115.

§ 33. Pergamus ad eum accusativum cum infinitivo qui obiecti loco sequitur verba transitiva. in iis nobis occurunt primum verba dicendi, contendendi, jurandi, pollicendi, minandi.

λέγειν. I 2. 3. 5. 24. 27. 51. 65. 73. 78. 82. 93. 105. 132. 137. 171. 201. 202. II 4 quinquies. 15 bis. 17. 20. 21. 28. 42 bis. 55. 57 bis. 73. 75. 91. 99. 100. 101. 102. 107. 109. 110. 111 bis. 112. 113. 116. 118. 121. 122 ter. 124. 127 ter. 129. 136 bis. 139. 142 bis. 147. 156. III 16. 23. 26. 28. 30. 31. 32. 37. 45 ter. 82. 110. 121. IV 5. 7 ter. 8. 9. 14. 15. 25. 27. 31. 33 bis. 35. 67. 81. 103 bis. 110. 184. 187. 195. V 41. 44. 45. 54. 86. 87. 90. VI 52 bis. 86 bis. 117. 133 bis. VII 37. 48. 49, 2. 56. 99. 139. 142-ter. 147. 149 bis. 151. 189. 190. 230. VIII 19. 39. 41. 84. 94. 101. 129. 143. IX 51. 58. 73. 116. verbum *λέγομεν* supplendum est IX 48. seorsum mihi afferenda videntur ea exempla ubi formam passivam *λέγεται* sequitur accusativus cum infinitivo : I 75. 87. 91. 153. 159. 203. 214. II 30. 145. 182. III 9. 34. 55. 116. 160. VI 194. V 105. VI 44. 61. VII 129. 130. 150 bis. 167. 170. 193. 212. 229. 232. 239. VIII 88 bis. 118. 135. IX. 82 bis. 120 [1]).

---

[1]) Multo saepius verbum *λέγεσθαι* personaliter construitur, velut I 60. 61. 103. 160. 182. 187. 201. 202 bis. II 3. 19. 29. 53. 145 bis. 150. 169. III 17. 18 bis. 20. 24. 26. 33. 34. 99. 122. 131. IV 7. 11. 23 bis. 26 bis. 36. 45. 90. 156. 158. 172. 184. V 80. VI 14. 74. 76. VII 10, 1. 10, 2. 145. 153. 226. 227. VIII 68, 3. 138. IX 6. 48. 73. 120. ut structura personalis impersonali excipitur II 177, ita illam excipit particula *ὡς* II 174 et IV 105. — hic non inutile erit cetera verba afferre quae personaliter construuntur : *νομίζεσθαι* I 71. VI 86, 4. 151. VII 8. 10, 7. *δοκέεσθαι* IV 176. IX 48. *κρίνεσθαι* V 22. *λογίζεσθαι* II 145. *συμφέρεσθαι* II 79. *κελεύεσθαι* VIII 55. *ἀκούειν existimari* III 133. *δοκέειν* cum dativo coniunctum I 27. 58. 90. 113. 122. 145.

φάναι. I 1. 2. 38. 39 bis. 51 bis. 94. 111. 116 bis. 119. 125. 126. 129. 133. 137. 138 bis. 182. 202. 216. II 13 bis. 15. 16. 18 bis. 28. 32 ter. 33. 44. 53. 54.. 55. 56. 63. 64. 72. 73. 74. 79. 86. 89. 91. 110. 122. 126. 131. 134. 143. 145. 146. 148. 160. III 1. 8. 18. 20.˙22 bis. 27. 28. .32. 34 bis. 35. 36. 38. 46. 51. 52. 55. 63. 67. 87. 99. 110. 118. 120. 148. 153. IV 15. 16. 29. 33. 35. 45 bis. 68. 77. 79. 81. 85. 94. 95. 97. 103. 131. 142. 144. 162 bis. 178. 180 bis. V 13. 22. 41. 43. 44 79. 84. 92, 6. 111. VI 50. 58. 65 bis. 69 bis. 81. 82. 84. 86 bis. 86, 3. 106. 135. VII 16, 1. 16, 2. 16, 3. 101. 129 bis. 142. 143. 161. 226 bis. 235. VIII 65. 88. 115. 120. IX 16. 78. 88. 90. 107.

εἰπεῖν. I 110. 123. V 51. VII 26. *ἐπειπεῖν* II 30. III 22. 32. 61. 67. *προειπεῖν* VII 196. VIII 19. IX 12. 43. simplicis verbi dicendi vim Herodotus saepe auget addito participio *φάς* vel *φάμενος* vel *λέγων,* velut II 22 *λέγει φαμένη.* V 50 *λέγει φάς.* VI 67 *εἶπε φάς.* VI 68 *λόγον λέγοντές φασι.* II 156. II 172 *ἐξέφηνε φάς.* ut hic synonymae dicendi notiones nullo sunt verbo disiunctae, ita verba interposita sunt his locis: V 18 *ἔλεγον — φάμενοι.* VI 68 *ἔφη — λέγων.* I 141. — analogiam verborum dicendi secuntur locutiones quaedam ubi verbi dicendi notio substantivo *λόγος* cum verbo *εἶναι* exprimitur: II 75 *λόγος δέ ἐστι.* III 5. 104. IV 10. 179 bis. VII 129. 198. VIII 55. IX 26. similiter VII 26 *λόγος ἔχει.* — seorsum affe-

---

199. 209. II 5. 8. 10. 13. 21. 25. 28. 44. 50. 56. 57 bis. 70. 93. 98. 103. 109. 116. 121, 2. 169. III 14. 16. 38. 42. 63. 82. 116. 119. 137. 153, ubi verbum *δοκέειν* cum dativo coniunctum primum personaliter construitur, tum ad sequentem accusativum cum infinitivo sensu *putandi* mente supplendum est. IV 29. 94. 134. 140. 189. 198. V 10 bis. 67. 80. 92, 1. VI 84. VII 8, 4. 10, 4. 10, 7. 59. 107. 137. 142 bis. 237. VIII 129. IX 26. *φαίνεσθαι* cum dativo coniunctum I 27. 32. 143. 155. II 10. 134. III 53. IV 119. V 10. 92, 4. 106. VII 48 bis. 177. 209. 210. VIII 10. 65. *οἰκέναι* V 20. 106. VIII 118. 144.

rendum est exemplum ubi verbum λέγειν interpositum est inter accusativum cum infinitivo passivi coniunctum et inter infinitivum activi : I 94 ἅμα δὲ ταύτας τε ἐξευρεθῆναι παρὰ σφίσι λέγουσι καὶ Τυρσηνίην ἀποικίσαι.

ἀ ν ε λ ε ῖ ν I 13. π ρ ο σ τ ι θ έ ν α ι *addere, insuper dicere* I 20. ε ὔ χ ε σ θ α ι I 31. π ρ ο σ α γ ο ρ ε ύ ε ι ν I 74. 91. γ ν ῶ ν α ι *sententiam ferre* I 74. 78. VI 85. IX 71. ἐ π α γ γ έ λ λ ε ι ν I 77. 210. ἀ π ο φ α ί ν ε ι ν II 28 : οὕτω μὲν δὴ ὁ γραμματιστής, εἰ ἄρα ταῦτα γινόμενα ἔλεγε, ἀ π έ φ α ι ν ε ὡς ἐμὲ κατανοέειν δίνας τινὰς ταύτῃ ἐούσας ἰσχυρὰς καὶ παλιρροίην, οἷα δὲ ἐμβάλλοντος τοῦ ὕδατος τοῖσι ὄρεσι, μὴ δύνασθαι κατιεμένην καταπειρητηρίην ἐς βυσσὸν ἰέναι. ita Stein textum praebet. Baehr autem, cum maius interpunctionis signum ponat post παλιρροίην, accusativum cum infinitivo (μὴ δύν. — ἰέναι) pendere censet a verbo quod ex enuntiato secundario ὡς ἐμὲ κατανοέειν mente repetatur coll. I 58. IV 5. 95 (de his exempl. vid. p. 42). sed fugit virum doctum ista exempla quae nos conferre iussit prorsus aliter comparata esse ac nostrum. illic enim deest verbum finitum et mente suppleri debet ex enuntiatis secundariis (ὡς λέγουσι, ὡς πυνθάνομαι), at nostro loco habemus verbum finitum (ἀπέφαινε) a quo pendet accusativus cum infinitivo; illic enuntiata ὡς λ., ὡς π. ad totum enuntiatum pertinent, hic verba ὡς ἐμὲ κατανοέειν tantummodo ad verbum ἀπέφαινε spectant. sensus enim est : *si revera ita se habent quae dixit scriba, ex mea quidem sententia declaravit, ibi gurgites esse ac refluxum atque aqua montibus illidente plumbum exploratorium haud potuisse in fundum pervenire.* de mutata constructione cf. infra p. 39 et 41.

etiam verbum π ρ ο α γ ο ρ ε ύ ε ι ν cum accusativo et infinitivo coniunctum invenitur, cum aliis locis cum dativo et infinitivo copuletur : II 115 αὐτὸν δέ σε καὶ τοὺς σοὺς συμπλόους τριῶν ἡμερέων προαγορεύω ἐκ τῆς ἐμῆς γῆς ἐς

ἄλλην τινὰ μετορμίζεσθαι, εἰ δὲ μή, ἅτε πολεμίους περιέψεσθαι [1]). hic notatu digna est mutatio generum infinitivorum; cf. VII 149. *κεχρῆσθαι* II 139. 147. 151. *μαντηΐου γενομένου* II 158. *ἦλθε μαντήϊον* V 89· *ὀμόσαι* II 179. *προέφαινε* III 65. *ἠπείλησε* III 124. *σημαίνουσα* IV 113. *ταμόντες ὅρκια* IV 201. *χρᾷ φᾶσα* V 67. *χρῆσαι* VII 142. *ὁμολογέεται* V 87. *ἀμείβετο* V 93. *ἐξαγγέλλειν* similia V 105. 108. 117. VI 65. IX 12. 66. *ὑποδέκεσθαι* V 111. VI 11. *οὐ συγγινωσκόμενοι non concedentes* I 91. VI 140. *λόγιόν ἐστι* VIII 60, 3. *δοὺς πίστιν* IX 91. *ὀρθῶς σφι ἡ φήμη συνέβαινε ἐλθοῦσα* IX 101. *ἐποίησαν νόμον τε καὶ κατάρην μή* I 82. — nonnunquam etiam verbum dicendi ex antecedenti verbo mente supplendum est ad accusativum cum infinitivo, velut IX 109; cf. I 3. 4. 24. 129. III 3. 23. IV 8. 167. VII 226. 239. VIII 135. IX 16. 122. interdum antecedit coniunctio *ὡς* sequente accusativo cum infinitivo, velut II 162 *τὸν δὲ αὐτῷ ὑποκρίνεσθαι ὡς ταῦτα πάλαι παρεσκευάζετο ποιέειν, καὶ αὐτῷ οὐ μέμψεσθαι Ἀπρίην.* 175. III 34. 75. IV 137. 145. V 84. VIII 38.

§ 34. Verba putandi, cogitandi, cognoscendi, sciendi.

ἡγέεσθαι I 4 bis. 126. 136. II 40. 72. 69. III 8. 124. IV 2. *νομίζειν* I 8. 34. 48. 49. 53. 131. 134. 171· II 2 bis. 3. 17. 25. 37. bis. 64. 72. 77. 82. 104. 122. 167. III 16. 22. 34. 38. 69. IV 20. 59. 94 bis. 127. V 82. VI 24. 84. VII 107. 129. 153. 156. VIII 69. 87. 79. IX 53. 116. *δοκέειν* I 8. 11. 27. 78. 81. 107. 111. 123. 141. 158. 209. II 11. 12. 15. 23. 43. 53. 160. 161. III 27 (*καταδόξας*). 35. 53. 64. 65. 73. 118. 138. 146 bis. IV 31. 74. 96.

---

[1]) De infinitivo futuri medii cf. Janson, Jahrb. für Phil. etc. 1854 Suppl. XIX p. 520.

111. 119. 124. 140. 146. 155. 163. 180. V 15. 29. 30. 56. 80. 92, 3. VI 1. 10. 16 *καταδόξαντες*. 49. 62. 102. VII 12 bis. 16, 3. 18. 32. 38. 103. 130. 133. 147. 150. 168. 185. 186. 194. 206. 235 bis *προσδοκέειν*. VIII 27. 68, 2. 69 *καταδόξας*. 78. 106. 107. 108. 112. 133. IX 56. 57 *καταδόξας*. 108. 109. quo in genere animadvertas usum accusativi cum infinitivi post formulam *δοκέει μοι*, cuius potestas duplex esse potest : aut enim significat *mihi videtur, mihi placet, decerno* aut *puto, existimo, opinor*. illa significatione induta est I 207 *νῦν ὦν μοι δοκέει διαβάντας προελθεῖν ὅσον ἂν ἐκεῖνοι διεξίωσι.* II 151. III 66. 70. 80. 134 bis. VIII 102. IX 106 et omisso dativo IX 48. hac significatione ornata est formula *δοκέει μοι* I 108 *ἐδόκεε δέ οἱ ἐκ τῶν αἰδοίων τῆς θυγατρὸς ταύτης φῦναι ἄμπελον.* II 139 bis. 141. III 30. 124. VI 43. *ὑπολαβεῖν* II 55. *ταύτῃ πλεῖστος τῇ γνώμῃ εἰμί* I 120. *εἰκάζειν* II 106. IV 132. IX 32. *δέκεσθαι* II 143. *προσδέκεσθαι* III 62. V 34. VII 235. VIII 130. IX 6. *ἀποδέκεσθαι* VI 43. *ἐνδέκεσθαι* III 115. *ἔχω γνώμην* III 82. VII 18. *τίθεμαι γνώμην* III 80. *Δαρείου ἡ γνώμη ἦν* IV 132. *ἡ γνώμη ἔφερε* V 118. *ταύτῃ τῇ γνώμῃ εἰμί* VII 220. *γνώμῃ μοι ἀποδεδέχθω* VIII 8. *αἱ γνῶμαι συνεξέπιπτον* VIII 49. *ταύτην δὲ αἱρέεται τὴν γνώμην* VIII 63. *ἐν μυρίῃσι γνώμῃσι μίαν οὐκ ἔχω ἀντίξοον* VIII 119. *δεινόν τι ποιεύμενος* III 155. V 87. VIII 15. 93, ubi *τί* omissum est. *ἐν κέρδεϊ ἐποιεῦντο* VI 13. *περὶ πλείστου ἐποιήσαντο* VII 40. 181. *μέγα ποιησάμενος* VIII 3. *ποιήσας statuens* VII 184. 186. *οἴεσθαι* IX 89. *ὑποπτεύειν* III 77. VIII 100. 127. *ἐπίστασθαι opinari* III 140. *ὑποτοπηθέντες* VI 70. *ὑπονοέειν* IX 99. vis *putandi* etiam in verbo *περιέχειν* inest *obstinate credere* IX 57. *συμβάλλεσθαι* I 68. II 33. 112. V 1. VI 80. 108. VII 142. 189. *κρίνειν* I 30. 214. III 20.

IV 142. VII 19. IX 36. *πιστεύειν* VI 105. *ἀξιοῦν* III 20. 42. *δικαιοῦν* III 142. *οὐδὲ ὁ λόγος αἱρέει* III 45. VI 124. *ἴδε ἡ διάνοια* II 169. *ἀπιστίη πολλὴ ὑπεκέχυτο* III 66. 152. *εἰδέναι* V 106. *ἐπίστασθαι* I 122. III 66. 108. 134. V 22. VI 139. VIII 5. 88. 132. IX 27. 94. 96. *λογίζεσθαι* I 38. II 145. VIII 136. *διαιρέεσθαι* VII 47. *σταθμέεσθαι* II 2. *πείθεσθαι putare* I 60. *εὑρίσκειν* I 79. 125. 156. V 24. VII 12. *ὑπὸ δὲ ἀπιστίης* I 68. *πυνθάνεσθαι* I 62. 69. 70. 86. 97. 157. 170. 196. II 44. 133. III 122. IV 133. V 15. 30. 103. 106. 111. 122. VI 41. 117. 125. VII 114. 121. 128 bis. 144. 147. 158. 166. 225. VIII 6. 25. 40. 71. 151. IX 3. 31. uno loco apud *πυνθάνεσθαι* verbum transit constructio accusativi cum infinitivi ad constructionem participii V 15; duobus locis V 111 et VIII 40 contrariam viam ingressus est Herodotus. quid sit discriminis inter utramque structuram, opus non est pluribus exponere.

§ 35. Verba jubendi, cohortandi, rogandi, suadendi, persuadendi, cogendi.

ἐντείλασθαι II 2. VII 35. 210. VIII 133. *κήρυγμα ποιήσασθαι* III 52. V 92, 7. VI 126. IX 80. *δεηθῆναι* I 141. II 132. IV 84. notatu dignum est exemplum quod exstat VII 10, 3, ubi est formula *παντοῖοι ἐγένοντο δεόμενοι.* eadem formula omissa voce *δεόμενοι* invenitur III 124. *ἐξορκοῦν* III 133. *πείθειν* IV 154. *συνέπαινον ἐόν* VII 15. *εὔχεσθαι* VII 54. *προθεῖναι rogare* VIII 49. *χρηΐζειν* IX 61. 110. *δίζησθαι postulare* VII 103. *συμβουλεύειν* VII 143. *καταινέειν* I 98. *ἀπόρρητον ποιέεσθαι* XI 45.

§ 36. Verba sperandi, timendi.

Apud Herodotum verbum *ἐλπίζειν* modo *sperandi* habet notionem modo *putandi*, quin etiam exstat notione

timendi ornatum. ac primam quidem significationem habes I 56. III 143. VI 140. VII 192. 210. 218. VIII 96. IX 4. 13. eodem sensu etiam formulam ἐλπίδα ἔχειν et si quae sunt huic similes sequitur accusativus cum infinitivo futuri : V 30. VI 11. IX 106. plerumque autem verborum ἔλπειν, ἔλπεσθαι, ἐλπίδα ἔχειν vis ita est imminuta et quasi circumcisa, ut nihil sint nisi verba *putandi*. quam si habent significationem, sequitur aut infinitivus praesentis, velut I 22. 27. 75. III 62. 157. IV 135. VIII 108. IX 110; aut perfecti, velut IV 84. VII 212, ubi primum inf. perf., tum futuri usurpatus est; aut praesentis addita particula ἄν, velut II 26 ἔλπομαι ποιέειν ἂν — τὸν Ἴστρον. VII 237; aut aoristi addita particula ἄν, velut II 11. 120. III 151. restant tria exempla, in quibus verbo ἔλπεσθαι et formulae ἐλπίδας πολλὰς ἔχειν vel significatio *timendi* subiecta est : III 119 ἐλπίδας πολλὰς ἔχων μετὰ τῶν συγγενέων μιν ἐπιβουλεύειν οἱ ἐπανάστασιν. VI 109. IX 113. quibus addo duo exempla, in quorum priore I 42 verbum προσδοκᾶν sequente accusativo cum infinitivo futuri significatione *sperandi*, in altero V 92 verbum φυλάσσειν sequente accusativo cum infinitivo aoristi sensu *cavendi* usurpatum est. etiam verba μένειν et ἀναμένειν sensu *exspectandi* et *sperandi* exstant : V 35 ἀνέμεινε ἀναφῦναι τὰς τρίχας. VIII 15 οὐκ ἀνέμειναν ἔτι τοὺς Ἕλληνας μάχης ἄρξαι. ib. 56.

§ 37. Verba efficiendi et similia.

ποιέειν. I 75 λέγεται — τὸν Θαλῆν — ποιῆσαι αὐτῷ τὸν ποταμὸν ἐξ ἀριστερῆς χειρὸς ῥέοντα τοῦ στρατοῦ καὶ ἐκ δεξιῆς ῥέειν. 191. 210. II 51 bis. 156. VI 46. VIII 5. 22. 100. ἡ ἑτέρη μὲν (sc. γνώμη) λέγει τοὺς ἐτησίας ἀνέμους εἶναι αἰτίους πληθύειν τὸν ποταμόν II 20. ἄλλους τε ὅρκους προσάγων σφι ἦ μὲν ἕψεσθαί σφεας αὐτῷ VI 74. πολλά μοι καὶ ἄλλα τε τεκμήριά ἐστι τοῦτο οὕτω ἔχειν II 43. εὑρίσκεσθαι IX 28

παρὰ δέ σφι εὕροντο παρὰ Πανσανίεω ἑστάναι Ποτιδαιητέων τῶν ἐκ Παλλήνης τοὺς παρεόντας τριηκοσίους a Pausania impetraverunt, ut e. q. s.

§ 38. Verba voluntatis, cupiendi, consilii capiendi.

βούλεσθαι I 61. 90. II 86. III 53 *ὦ παῖ, βούλεαι τήν τε τυραννίδα ἐς ἄλλους πεσεῖν καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς διαφορηθέντα μᾶλλον ἢ αὐτός σφεα ἀπελθὼν ἔχειν,* ubi verbum *βούλεαι* primum accusativus cum infinitivo sequitur, tum accusativus participii praedicativi, deinde nominativus cum infinitivo. 160. IV 111. 143 bis. VI 66. 82. 108. VII 152. VIII 75. 143. IX 109. *ἐθέλειν* I 3. 32. III 52. 65. *χρηΐζειν* I 41. IV 83. *σπεύδειν* I 74 bis. 92 *συσπεύδων.* IX 8 *σπουδὴν μεγάλην ἐποιήσαντο.* VII 149 *σπουδὴν δὲ ἔχων. βουλεύειν* III 84. V 92, 3. *αἱρέεσθαι* III 119. 138. VII 139. *ἀρᾶσθαι* III 65. 124. *ἐπιθυμέειν* III 134. *ἀρὴν ποιέεσθαι* VI 63. *δέεσθαι* VIII 80. huc referendum est etiam verbum *ἀποστυγέειν* VI 129 *ἀποστυγέων γαμβρὸν ἄν οἱ ἔτι γενέσθαι Ἱπποκλείδεα cum stomacho animadvertens sibi fore generum Hippoclidam.*

§ 39. Verba affectuum.

E verbis affectuum quae dicuntur nullum inveni nisi verbum *φθονέειν* III 109 . . *θεοί τε καὶ ἥρωες, οἳ ἐφθόνησαν, ἄνδρα ἕνα τῆς τε Ἀσίης καὶ τῆς Εὐρώπης βασιλεῦσαι.*

§ 40. Etiam apud verbum *συμβαίνειν* sensu *conveniendi inter aliquos* accusativus cum infinitivo usurpatur: I 13 *συνέβησαν — ἢν μὲν τὸ χρηστήριον ἀνέλῃ μιν βασιλέα εἶναι Λυδῶν, τὸν δὲ βασιλεύειν.* eodem sensu usurpatur formula *ὁμολογίῃ ἐχρήσαντο* I 150 *ὁμολογίῃ ἐχρήσαντο, τὰ ἔπιπλα ἀποδόντων τῶν Ἰώνων ἐκλιπεῖν Σμύρνην Αἰολέας.* cf. VI 85.

§ 41. Dignus est qui commemoretur singularis quidam usus accusativi cum infinitivo coniuncti apud Herodo-

tum. invenitur enim nonnunquam accusativus cum infinitivo non pendens a verbo finito, sed quasi ea de causa positus, quia verba enuntiatorum secundariorum, quae sunt *ὡς λέγουσι, ὡς λέγεται, ὡς πυνθάνομαι, ὡς ἤκουσα, δοκέειν μοι, ὡς ἐμὲ εὖ μεμνῆσθαι,* accusativum cum infinitivo desiderant[1]), velut I 65 *ὡς δ'αὐτοὶ Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, Λυκοῦργον ἐπιτροπεύσαντα Λεωβότεω — ἐκ Κρήτης ἀγαγέσθαι ταῦτα.* 191. III 14. 56 *ὡς δὲ ὁ ματαιότερος λόγος ὥρμηται, λέγεται Πολυκράτεα — δοῦναι κτλ.*[2]). IV 5. V 44. VI 54. 137. VII 171. *ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι* II 8. IV 95. IX 85. *ὡς ἐμὲ εὖ μεμνῆσθαι* II 125. *δοκέειν ἐμοί* VII 229, ubi sine causa et contra omnium codicum auctoritatem Krüger scribi mavult *δοκέει. ὡς δ' ἐγὼ ἤκουσα* IV 76.

c. Accusativus cum infinitivo epexegeseos aut appositionis vice fungitur.

§ 42. Ad nominativum substantivi aut pronominis alicuius accedit accusativus cum infinitivo epexegeseos aut appositionis instar his exemplis : I 32 *εἰ μή οἱ τύχη ἐπίσποιτο, πάντα καλὰ ἔχοντα τελευτῆσαι εὖ τὸν βίον.* V 39. VI 23. VIII 135. IX 101.

§ 43. Eodem modo ad casum obliquum substantivi aut pronominis alicuius additur: IX 60, 1 *ἀγῶνος μεγίστου προκειμένου, ἐλευθέρην εἶναι ἢ δεδουλωμένην τὴν Ἑλλάδα.* VI 108 *οὔρισαν τὴν χώρην ἐπὶ τοῖσιδε, ἐὰν Θηβαίους Βοιωτῶν τοὺς μὴ βουλομένους ἐς Βοιωτοὺς τελέειν.* cf. II 73. 120. 136 bis. 147. 177. III 84 bis. 142. IV 196. 201. V

---

[1]) De hoc usu cf. Kvíčala, Symbol. philol. Bonnens. in honorem Fr. Ritsch. coll. p. 657 sqq.

[2]) Verbum *λέγεται* quod in omnibus codicibus legitur Stein abesse vult, quia supervacaneum est. nihilo tamen minus melius fecisset, si mutasset in *λέγεσθαι* infinitivum coll. IV 6 *ὅδε ὁ λόγος ὥρμηται λέγεσθαι* et VI 86, 4 *ὁ λόγος ὅδε — ὡρμήθη λέγεσθαι.* cf. Baehr a. h. l.

106. VI 85. 121. 123. VII 103. 143. VIII 51. 69. 109. IX 26.

§ 44. Similiter adverbium *ὧδε* vel *οὕτω* tali accusativo cum infinitivo explicatur, velut VI 111 *ὁ γὰρ νόμος τότε εἶχε οὕτω τοῖσι Ἀθηναίοισι, τὸν πολέμαρχον ἔχειν κέρας τὸ δεξιόν.* cf. III 4. 118. V 95. VII 8, 3. 132.

Cap. VI. De infinitivo accuratioris definitionis.

§ 45. Significationem suam servavit is infinitivus qui ad adiectiva sive verbalia sive mere nominalia accedit, quo indicetur, quatenus eorum notio valeat. talis infinitivus plerumque est infinitivus accuratioris definitionis, interdum pro significatione adiectivi vim habet finalem. ac prior illa notio magis locativi casus est, altera haec dativi, quemadmodum in verbis *χλαίνας ἐπείνυσθαι ποιεῦσι* IV 64 (cf. § 46) mihi quidem persuasissimum est infinitivum *ἐπείνυσθαι* vim dativi habere. adiectiva sunt : *δυνατός* I 32. *δυνατός — ἐνεῖκαι.* II 73. III 53. 102. 151. 154. IV 43. V 9. VII 15. IX 12. 21. *ἀδύνατος* V 9. VI 13. IX 60. *δίκαιος* I 32 *δίκαιος — φέρεσθαι.* IX 27. *πρόθυμος* I 36 *προθυμοτάτοισι συνεξελεῖν.* II 3. 19. V 92, 6. VI 5. 74. VII 5. VIII 6. IX 13. *ἕτοιμος* I 42 *ποιέειν εἰμὶ ἕτοιμος ταῦτα.* 113. 141. III 45. 75. 137. 138. 144. 145. 157 bis. V 15. 91 bis. 111. VI 5. VII 147. 148. 158. VIII 21. 110. IX 46. 90. *ἀγαθός* I 79 *ἦσαν ἱππεύεσθαι ἀγαθοί.* 136. 193. *ἄριστος* I 193. IV 90. VII 161. *ἱκανός* III 45 *ἦσαν ἱκανοὶ Πολυκράτεα παραστήσασθαι.* VII 236. VIII 36[1]). *ἄξιος* non solum cum infinitivo activi, sed etiam cum infinitivo passivi coniungitur : hunc habes III 125 *οὐδὲ εἷς — ἄξιός ἐστι Πολυκράτεϊ μεγαλοπρεπείην συμβληθῆναι.* cf. I 32. II 10. activi

---

[1]) Participium coniunctum est cum v. *ἱκανός* ad analogiam v. *ἀρκέω* VII 161 *ἱκανός — ἀπολογεόμενος.*

infinitivum exhibent III 142 *οὐδ' ἄξιος εἷς σύ γε ἡμέων ἄρχειν.* VII 10, 7. IX 27. paullo aliter res se habet III 47 *τῶν δὲ εἵνεκα θωυμάσαι ἄξιον, ἁρπεδόνη ἑκάστη τοῦ θώρηκος ποιέει.* IV 42 *εὖρεος δὲ πέρι οὐδὲ συμβάλλειν ἀξίη φαίνεταί μοι εἶναι.* VII 5 *βασιλέϊ τε μούνῳ θνητῶν ἀξίη ἐκτῆσθαι.* IV 82 *τὸ δὲ ἀποθωυμάσαι ἄξιον καὶ πάρεξ τῶν ποταμῶν καὶ τοῦ μεγάθεος τοῦ πεδίου παρέχεται, εἰρήσεται.* quattuor his exemplis pro activo et medio genere exspectamus ad nostrum loquendi usum passivum, quo item uti Herodoto licuit (v. supra). eodem modo apud verbum *ἄπορος* activum et medium exstat pro passivo : IV 46 *κῶς οὐκ ἂν εἴησαν οὗτοι ἄμαχοί τε καὶ ἄποροι προσμίσγειν.* IX 49 *προσφέρεσθαι ἄποροι.* *ῥῆστος* III 80 *ῥῆστος ἐνδέκεσθαι.* ita vel potius *ῥᾶστος* Naber[1]) legi vult pro codicum scriptura *ἄριστος.* qua mutatione haud opus est : *ἄριστος ἐνδέκεσθαι* enim est *facillime admittit.* *ἐπιτήδεος* III 134 *ἄνδρα ἐπιτηδεότατον ἀνδρῶν πάντων δέξαι.* VI 102. VII 59. VIII 32. 49. IX 2. 7, 2. *ἀξιόχρεος* IV 126. *ἥδιστος* IV 53. *ἀξιόμαχος,* cuius vocabuli compositi membrum alterum quodammodo delitescit his exemplis : VI 89 *νέες — ἀξιόμαχοι τῇσι Αἰγινητέων συμβαλεῖν.* VII 101 *οὐκ ἀξιόμαχοί εἰσι ἐμὲ ἐπιόντα ὑπομεῖναι.* similia sunt 138. VII 187. IX 26. 28. *εὐπετής* V 49 *εὐπετέες χειρωθῆναι.* *κύριος* V 93 *ἡμέραι αἱ κύριαι ἀνιᾶσθαι ὑπ' Ἀθηναίων.* *ἄρτιος* IX 27. 48. 53. *δεινός* VII 10, 3. *βαρύς* IV 150. *ὅμοιος* IV 198 *αὕτη δὲ ὁμοίη τῇ ἀρίστῃ γέων Δήμητρος καρπὸν ἐκφέρειν.* vox *ὁμοίη* hic idem est ac *ὁμοίως ἀγαθή.* *φερέγγυος* V 30 *οὐ φερέγγυός εἰμι δύναμιν παρασχεῖν τοσαύτην ὥστε κατάγειν.* VII 49, 1. *ἕσσονες θέειν* III 105. huc refero etiam VI 109 *ὀλίγους εἶναι στρατιῇ τῇ Μήδων συμβάλλειν* *pauciores esse quam ut cum Medorum exercitu congrederentur* et VII 207. *οἷός τε.*

[1]) Mnemosyn. III p 487.

inf. praes. : I 112. 166. II 14. 22. 95. 147. 181. III 23. 57. 137. V 19. VI 11. VII 51. 102. 104. 172. VIII 68, 2. 140, 1. 140, 2. inf. aor. : I 29. 67. 91. II 19. 140. III 10. 28. 58. 72. 73. 152. IV 16. 46. 81. 102. 134. 192. V 97. VI 9. 91 bis. 109. VII 8, 3. 51. 168. 212. VIII 19. 79. 121. 138. hic ansa praebetur disputandi de loco quodam qui exstat III 34 *εἴρετο Καμβύσης κοῖός τις δοκέοι ἀνὴρ εἶναι πρὸς τὸν πατέρα τελέσαι Κῦρον. τελέσαι* infinitivus in codicibus legitur ac secundum Krügerum (a. h. l.) pendet a voce *κοῖος* sensu *verglichen mit.* eandem significationem iam antea Schweighaeuser et Baehr statuerunt. sed praetequam quod infinitivus *τελέσαι* longius abest a voce *κοῖος* quam ut ab ea pendere possit, offensionem praebet formula *τελέειν πρός τινα (pervenire ad alqd. s. alqm. aequiparare).* ita iam Steger in praefatione p. XIII dubitat, num simplex *τελέειν* quod cum praepositione *εἰς* coniunctum valeat *referri, censeri inter viros* (ut II 51. VI 108) significare possit *pervenire ad alqd., aequiparare.* mihi quidem persuasissimum est verbum *τελέσαι* corruptum esse et id quidem ex participio *τελέσαντα* quod si legimus, nihil quod offendat relinquitur : *interrogabat eos Cambyses, qualis ipse vir esse videretur cum patre mortuo Cyro collocatus.*

§ 46. Apud substantiva hunc infinitivum non inveni nisi VI 112 *φόβος ἀκοῦσαι* et IV 64 *χλαίνας ἐπείνυσθαι ποιεῦσι.* quae enim leguntur II 137 *ἡδονὴ δὲ ἰδέσθαι οὐδὲν τούτου μᾶλλον,* sub hoc genus non cadunt, quia nominativus *ἡδονή* non recte legi mihi videtur. omnes editores Baehrio excepto scribunt *ἡδονή* nominativum qui exstat in cod. R, cum dativus *ἡδονῇ* ceteris codicibus exhibeatur. iam qualem Abicht constructionem esse vult : *οὐδὲν* (sc. *ἱρὸν*) *μᾶλλόν ἐστι ἡδονὴ ἰδέσθαι, ἢ τοῦτο* (sc. *ἡδονή ἐστι ἰδέσθαι*), in ea fortasse nemo offenderit, quippe quae a ratione grammatica tuta sit, sed res opinor multo erit simplicior, si retinemus dativum *ἡδονῇ*, ut ex antecedentibus

repetatur ἔστι (pro ἔξεστι) : *cum voluptate autem adspicere nullum hoc magis licet* (Baehr).

§ 47. Etiam post verbum ἐ κ χ ρ ᾶ ν invenitur infinitivus accuratioris definitionis : VIII 70 οὐκ ἐξέχρησέ σφι ἡ ἡμέρη ναυμαχίην ποιήσασθαι *tum quidem dies non suffecit, quo proelium navale committerent*; eodem modo post verbum ἀ π ο χ ρ ᾶ ν : V 31 ἀποχρέουσι δὲ ἑκατὸν νέες ταύτας (sc. τὰς νήσους) πάσας χειρώσασθαι *sufficient autem naves centum ad has omnes (sc. insulas) subigendas.*

Cap. VII. Infinitivus finali sensu ad obiectum accedit.

§ 48. E primigenia infinitivi notione locali finalem facile explicari cum satis notum sit, iam verba enumeranda sunt, quibuscum hoc sensu substantivum quod fuit verbale coniungitur. in latina lingua pro infinitivo participium futuri passivi similiter apud eadem fere verba usurpatur.

δ ι δ ό ν α ι, π α ρ α δ ι δ ό ν α ι, ἀ π ο δ ι δ ό ν α ι I 73 παῖδας παρέδωκε — ἐκμαθεῖν. 163 ἐδίδου σφι χρήματα τεῖχος περιβαλέσθαι τὴν πόλιν. 210. II 2. 88. 89. 154. 178. III 128. 159. 160. IV 172. V 23. 82. VI 23. 89. 137. VIII 127. 136. IX 106. 111. ἐ π ι τ ρ ά π ε ι ν I 153 ἐπιτρέψας κομίζειν. VIII 107. 118. IX 10. π α ρ α β ά λ λ ε ι ν II 154. π α ρ έ χ ε ι ν IV 141. μ ι σ θ ο ῦ ν II 180. V 62. VIII 121. IX 34. τ ά σ σ ε ι ν, διατάσσειν I 110 ἐπορᾶν τέταγμαι. 114. III 97. IV 133. V 29 bis. 123. VIII 13. ἑ λ έ σ θ α ι V 22. π ρ ο θ ε ῖ ν α ι IX 94.

§ 49. Etiam apud verba *mittendi* et si quae his sunt similia infinitivum finalem invenies. π έ μ π ε ι ν, ἐ κ π έ μ π ε ι ν, δ ι α π έ μ π ε ι ν, ἀ π ο π έ μ π ε ι ν VII 208 ἔπεμπε — κατάσκοπον ἰδέσθαι. I 46. 81. VII 236. ἀ π ι έ ν α ι I 194 καλάμης πλήσαντες πᾶν τὸ πλοῖον τοῦτο ἀπιεῖσι κατὰ τὸν ποταμὸν φέρεσθαι. II 96. III 75. V 20. VII 121. IX 96. ἀ π ο σ τ έ λ λ ε ι ν III 25 ἐπ' Ἀμμωνίους ἀπο-

σταλέντες στρατεύεσθαι. IV 44. V 33. notanda sunt tria exempla ubi verbum mittendi primum sequitur participium futuri sensu finali instructum, tum additur infinitivus finalis VII 163 *πέμπει — Κάδμον — καραδοκήσοντα τὴν μάχην τῇ πεσέεται καὶ ἢν μὲν ὁ βάρβαρος νικᾷ, τά τε χρήματα αὐτῷ διδόναι —, ἢν δὲ οἱ Ἕλληνες, ὀπίσω ἀπάγειν.* IX 6 *ἔπεμπον ἀγγέλους ἅμα μὲν μεμψομένους τοῖσι Λακεδαιμονίοισι — ἅμα δὲ ὑπομνήσοντας —, προεῖπαί τε ὅτι κτλ.* . IX 54.

§ 50. Ab his verbis facilis est transitus ad alia quaedam ubi infinitivo vis consecutiva inesse videtur. quo in genere verba deprehendimus diversissimae significationis: II 19 *ἥντινα δύναμιν ἔχει ὁ Νεῖλος τὰ ἔμπαλιν πεφυκέναι τῶν ἄλλων ποταμῶν.* III 149 *ἔκ τε ὄψιος ὀνείρου καὶ νούσου ἥ μιν κατέλαβε νοσῆσαι τὰ αἰδοῖα.* I 176 *ὑπῆψαν τὴν ἀκρόπολιν πᾶσαν ταύτην καίεσθαι accenderunt, ita ut tota arx flamma absumeretur* (Baehr). II 99 . . *τὸν δὲ ποταμὸν ὀχετεῦσαι τὸ μέσον τῶν ὀρέων ῥέειν fluvium vere per canalem (s. alveum manu factum) eo deduxisse, ut iam medius inter montes interflueret* (Baehr). III 102 *ζευξάμενος ἕκαστος καμήλους τρεῖς, σειρηφόριον καὶ ἑκατέρωθεν ἔρσενα παρέλκειν, θήλεαν δὲ ἐς μέσον tres quidem camelos ita iungunt, ut marem funalem utrimque collocent, qui a latere trahant, feminam vero mediam inter hos ponant.*

§ 51. Etiam audacior usus infinitivi est in his exemplis ubi infinitivus medii et passivi finali vel consecutivo sensu ad verbum finitum accedit: I 196 *ἄλλο δέ τι ἐξευρήκασι νεωστὶ γενέσθαι.* V 38 *ἔδεε γὰρ δὴ συμμαχίης τινός οἱ μεγάλης ἐξευρεθῆναι*, ubi constructio usitata *ἔδεε γὰρ δὴ συμμαχίην τινά οἱ μεγάλην ἐξευρεθῆναι* ita est mutata, ut subiectum accusativi cum infinitivo a verbo *ἔδεε* pendeat atque infinitivus non mutato genere addatur: *opus enim fuit magna quapiam armorum societate, quae illi erat*

exquirenda, invenienda[1]). VIII 107 *διαφυλάξας τὰς σχεδίας πορευθῆναι βασιλέϊ ad custodiendas rates quibus rex transiret.* dativus *βασιλέϊ* est dativus commodi quem vocant pendens a voce *διαφυλάξας*. coniectura Reiskii *δι' ὧν ἔδει πορευθῆναι* necessaria non est. nam quamquam infinitivus *πορευθῆναι* durior esse videtur, tamen vide ne audacior non sit quam illi quos modo attulimus infinitivi epexegetici.

§ 52. Extremo hoc capite afferam ea exempla ubi infinitivus *εἶναι* abundanter adicitur verbis *διατάσσειν, καταστῆναι, ἀποδέξαι, ἑλέσθαι, ποιήσασθαι, προσκτήσασθαι* similibus. iam quamquam nostra lingua non vertimus infinitivum *εἶναι*, quia *πλεονάζειν* nobis videtur, tamen inest in eo aut vis finalis aut consecutiva. *διατάσσειν* I 103 *διέταξε χωρὶς ἑκάστους εἶναι.* *ἑλέσθαι* I 114 *καὶ οἱ παῖδες παίζοντες εἵλοντο ἑωυτῶν βασιλέα εἶναι τοῦτον δὴ τὸν τοῦ βουκόλου ἐπίκλησιν παῖδα.* VIII 134[2]). *διαιρέειν* II 6 *κατὰ ἡμεῖς διαιρέομεν εἶναι Αἴγυπτον.* *καταστῆναι* V 25 *καταστήσας — ὕπαρχον εἶναι* V 94. *δέξασθαι, ἀποδέξαι* V 25. 57. 99. VII 154[3]). *ποιέειν, ποιέεσθαι* I 210 *σὺ ἀντὶ μὲν δούλων*

---

[1]) cf. Porson. ad Medeam v. 1396 : *plura huius constructionis exempla dedi ad Hippol. Brunk. 1385 p. 100 sq. possemque accumulare alia, si ullo cum fructu fieret. tam frequens enim est hic infinitivi usus, ut mirer, varios doctos pro notabili habuisse, magis etiam mirer confugisse ad ellipsin particulae ὥστε, de qua Graeci in liberrimo usu infinitivi ne per somnium quidem cogitarunt. Xenoph. Cyrop. V 2, 23 ὧν αὐτὸς ᾤετο δεῖσθαι μαθεῖν. Schneiderus : ad μαθεῖν intellego ὥστε. Xenophon, sat scio, non intellexit. — haec omnia non sunt notabiliora tritissimo illo : δίδωμι ἔχειν, quamquam fuisse constat qui etiam in hac phrasi explicanda Mysterii Ellipsios Graecae ἐπόπται haberi, quam sanam rationem sequi mallent.*

[2]) Verbum *αἱρέεσθαι* sine infinitivo *εἶναι* exstat I 96 *δικαστήν μιν ἑωυτῶν αἱρέοντο.*

[3]) Sine verbo *εἶναι* verbum *ἀποδέξαι* invenitur I 124 *καὶ ἤν τε ἐγὼ ὑπὸ Ἀστυάγεος ἀποδεχθέω στρατηγὸς ἀντία σεῦ.* 162 *οὗτος ὡνὴρ τότε ὑπὸ Κύρου στρατηγὸς ἀποδεχθείς.* IV 167. V 32.

ἐποίησας ἐλευθέρους Πέρσας εἶναι. VI 108. VII 129. *προσεκτήσαντο σφίσι σύμμαχον εἶναι* V 103. *τοὺς οἱ Κορίνθιοι ἔθηκαν Πλαταιεῦσι εἶναι οὔρους. τῶν λίθων παρασκευάσασθαι ἕνα ἐξαιρετὸν εἶναι* II 121, 1. *συνεφόρησαν τὰ γέρρα ἕρκος εἶναι σφίσι* IX 99. praeterea infinitivus *εἶναι* abundanter additur verbis *nominandi, nomem habendi,* velut II 44 *Ἡρακλέος ἐπωνυμίην ἔχοντος Θασίου εἶναι.* IV 33 .. *δύο κόρας, τὰς ὀνομάζουσι Δήλιοι εἶναι Ὑπερόχην τε καὶ Λαοδίκην.* eodem modo infinitivo *κεκλῆσθαι* verba *φατίζειν* et *ἐπωνυμίην ποιέεσθαι* augentur : V 58 . . *ἐφάτισαν — Φοινικήϊα κεκλῆσθαι.* ibid. 68 *τὴν ἐπωνυμίην ποιεύμενοι κεκλῆσθαι Αἰγιαλέας.*

Cap. VIII. Infinitivus in enuntiatis temporis prioris ponitur.

§ 53. Est maxime in usu Herodoto in oratione obliqua post coniunctiones temporales *ἐπεί, ὡς* etc. ponere infinitivum vel accusativum cum infinitivo. nec parvum esse numerum exemplorum statim cognosces.

ὡς particula cum infinitivo coniungitur I 24 *ὡς δὲ ἄρα παρεῖναι αὐτούς, κληθέντας ἱστορέεσθαι εἴ τι λέγοιεν περὶ Ἀρίονος.* 86. 94. 141. II 99. 107. 121, 2 ter. 121, 4 bis. 121, 5. 121, 6. 140 bis. 162. III 14. 35. 87. IV 9. 12. 33. 179. VI 137, ubi coniunctio *ὡς* coniunctione *ἐπεί* recipitur. VII 148. 170. VIII 118. *ἐπεί* et *ἐπείτε* coniunctiones sequitur infinitivus I 94 *ἐπείτε δὲ οὐκ ἀνιέναι τὸ κακὸν ἀλλ' ἔτι ἐπὶ μᾶλλον βιάζεσθαι κτλ.* II 32 [2]). 42. 118. III 26. IV 10. V 84. VI 84. 137. VII 150. VIII 111. 135. *ἐς ὅ* cum infinitivo coniungitur I 94 *ἀποπλέειν κατὰ βίου τε καὶ γῆς ζήτησιν, ἐς ὃ ἔθνεα πολλὰ παραμειψαμένους ἀπικέσθαι ἐς*

[2]) De hoc loco vide p. 64 sqq.

Ὀμβρικοῖς. 202. II 102. V 85. 86. VII 6. ἕως IV 42. ἔστε VII 171. ἐν ᾧ III 105.

§ 54. Semel ὅκως coniunctio significatione iterativa ornata cum infinitivo praesentis coniungitur II 140 ὅκως γάρ οἱ φοιτᾶν σῖτον ἄγοντας Αἰγυπτίων ὡς ἑκάστοισι προστετάχθαι σιγῇ τοῦ Αἰθίοπος, ἐς τὴν δωρέην κελεύειν σφέας καὶ σποδὸν κομίζειν.

Cap. IX. De infinitivo in enuntiatis temporis posterioris post coniunctionem πρίν similesque posito.

§ 55. Herodotus coniungit praeter πρίν coniunctionem etiam πρὶν ἤ, πρότερον (α) ἤ (ἤπερ) cum infinitivo et id quidem ratione subducta quadraginta septem locis, ut infinitivus post πρίν similesque coniunctiones saepius inveniatur quam indicativus et coniuntivus : indicativus enim nonies, coniunctivus vicies quinquies exstat. πρίν cum infinitivo coniungitur decies quinquies : I 46. 71. 76. III 25. 127. IV 93. 117. 179. 180. VI 87. 109. 119. VIII 144. IX 9; πρὶν ἤ vicies sexies : I 78. 79. 165. II 2. IV 1. 9. 125. 147. 167. 180. V 65. 72. VI 22. 116. VII 3. 94. 226. VIII 3. 12. 59. IX 13 bis. 48. 68. 70. 110; πρότερον (α) ἤ (ἤπερ) septies : II 4. V 118. VI 91. VII 2. 150 (ἤπερ). 228. IX 16 [1]).

---

[1]) Non inutile erit grammaticorum quorundam definitiones audire quibus πρίν particulae cum infinitivo coniunctionem explicare volebant. Kühner (gr. Gr. § 568, 1 d.) : *πρίν mit dem Infinitiv stellt die Handlung schlechtweg ohne alle Nebenbeziehung des Zeit- und Modalverhältnisses, das durch den Indicativ, Coniunctiv und Optativ ausgedrückt wird, als temporelle Qualitätsbestimmung dar. Daher kann diese Verbindung nicht allein in allen vorher angeführten Fällen* (i. e. pro indicativo et coniunctivo) *stehen, sondern auch da, wo ein Modus des Verbi finiti nicht geeignet sein würde. Ganz natürlich und nothwendig ist demnach die Verbindung von πρίν c. inf., wenn von einer Handlung die Rede ist, welche*

iam si quaerimus, ubi Herodotus coniunctiones *πρίν, πρὶν ἤ, πρότερον (α) ἤ (ἤπερ)* cum infinitivo coniunxerit, dubito num certi quidquam de hac structura statui possit, cum ille infinitivum saepenumero ponat, ubi tuo iure indicativum, coniunctivum[1]), optativum exspectaveris: utitur enim infinitivo, sive rem factam commemorat, sive nihil aliud nisi certiorem quandam temporis definitionem addit, sive condicionem affert in enuntiatione secundaria — quod fieri potest, si sententia primaria est negativa — sive denique de futuro tempore loquitur. locum autem suum habet infinitivus vel potius prorsus necessarius est post *πρίν* particulam, si actio commemorata aut omnino facta non est aut fieri non potest, aut si nihil aliud nisi res secundaria, ut ita dicam, esse videtur. hoc tantum discriminis intercedit inter eam structuram, qua cum infinitivo illae particulae atque eam, qua cum coniunctivo aut indicativo coniunguntur, quod infinitivus sine ullis fere exceptionibus post enuntiationes positivas ponitur, verbum autem finitum fere semper post enuntiationes negativas[2]). de exemplis enim quadra-

---

gar nicht eingetreten ist oder gar nicht eintreten kann. Krüger (gr. Gr. § 54, 17, 6): *Sonst findet sich nach affirmativen Sätzen vorherrschend πρίν mit dem Infinitiv, welche Construction jedoch auch nach negativen Sätzen vorkommt, da man auch ein wirkliches Factum als blose Vorstellung ausdrücken kann.* Augustus Matthiae (gr. Gr. § 522 p. 1200): *Bei zukünftigen Handlungen oder solchen, die ohne genauere Zeitbestimmung nur im Allgemeinen als geschehend angegeben werden, steht πρίν gewöhnlich mit dem Infinitiv.* Secundum Buttmannum (gr. Gr. p. 426) infinitivus ponitur post *πρίν* coniunctionem, *wo von blos möglichen, gedachten oder zukünftigen Handlungen die Rede ist.* Bernhardy (Wissensch. Syntax p. 400): *. . . πρίν, welches seinem Wesen nach . . . den Infinitiv in subiectiver Combination annimmt.*

[1]) cf. Elmsley ad Eurip. Medeam v. 215: *minime autem praetermittendum est in hac disputatione pro subiunctivo haud raro usurpari infinitivum, licet subiunctivus pro infinitivo, quod sciam, usurpetur.*

[2]) Indicativus si adhibetur, enuntiatio primaria semper est negativa; item res se habet si coniunctivus usurpatus est. neque enim

ginta septem, ubi πρίν particula cum infinitivo coniungitur, tantum tria sunt, in quibus enuntiatio primaria est negativa: I 71. 165. IV 9, de quibus cf. p. 54 sq. et 56. non vera exceptio est II 11 κοῦ γε δὴ ἐν τῷ προαναισιμωμένῳ χρόνῳ πρότερον ἢ ἐμὲ γενέσθαι οὐκ᾽ ἂν χωσθείη κόλπος καὶ πολλῷ μέζων ἔτι τούτου ὑπὸ τοσούτου τε ποταμοῦ καὶ οὕτω ἐργατικοῦ; sensus enim huius enuntiati est positivus. in ceteris omnibus exemplis enuntiatio primaria est affirmativa [1]). quod attinet ad enuntiatum secundarium, πρίν ceteraeque coniunctiones nulla habita ratione temporis enuntiati pri-

---

verae sunt exceptiones haec exempla: VII 10, 7 ὁ δὲ ἀδικέει ἀναπειθόμενος, πρὶν ἢ ἀτρεκέως ἐκμάθῃ, ubi in verbo ἀδικέει inesse vim negandi vix est quod moneam. I 32 πρὶν δ᾽ ἂν τελευτήσῃ, ἐπισχεῖν μηδὲ καλέειν κω ὄλβιον, ἀλλ᾽ εὐτυχέα, in quo exemplo ἐπισχεῖν infinitivus positus est pro χρή sive δεῖ ἐπισχεῖν, qua in coniunctione est mera vis negativa (*iudicare non licet* sive *noli iudicare*). similiter comparatum puto VII 54 Ξέρξης — εὔχετο πρὸς τὸν ἥλιον μηδεμίαν οἱ συντυχίην τοιαύτην γενέσθαι, ἥ μιν παύσει καταστρέψασθαι τὴν Εὐρώπην πρότερον ἢ ἐπὶ τέρμασι τοῖσι ἐκείνης γένηται. Stein adnotat ad hunc locum: *Da hier keine Negation steht, wäre der Infinitiv γενέσθαι regelrecht (wie c. 2, 5), ist aber hier, um die naheliegende Parallele zu καταστρέψασθαι zu vermeiden, umgangen worden.* haec mihi causa esse non videtur, cur Herodotus scripserit coniunctivum, sed quod in verbo παύειν est vis negativa (*impediendi, non sinendi*). an etiam ita coniunctivus explicari potest, ut enuntiationem πρότερον ἢ κτλ. non ad enuntiatum relativum quod quidem attributionis instar est, referri dicamus, sed ad verba μηδεμίαν οἱ συντυχίην τοιαύτην γενέσθαι, ut nihil quod offendat aut quod mirum sit in hac structura inveniatur.

[1]) Similis est condicio apud poetas tragicos et Aristophanem, qui ipsi quidem infinitivum post πρίν particulam ita usurpaverunt, ut contra usum Homericum (cf. Foersterum Miscell. sem. philol. et soc. latin. Vratisl. 1863 p. 15: apud Atticos vetustiores πρίν cum infinitivo fere non usupatur, nisi sententia primaria affirmativa est. alius est usus Homericus: nam saepius apud hunc negatio antecedit.) sensus enuntiati primarii plerumque sit affirmativus, raro tantum negativus. cf. O. Prause, de particulae πρίν usu tragico et Aristophaneo, Halis Saxonum 1876.

marii — quod quidem est aut praesens aut imperfectum aut aoristus — plerumque cum infinitivo aoristi coniunguntur, semel cum infinitivo perfecti, quater cum infinitivo praesentis. enuntiatum autem secundarium mox antecedit enuntiato primario, mox id sequitur : *πρίν* ter sequitur enuntiatum primarium : I 46. IV 117. IX 9; *πρίν ἤ* duodecies : I 79. 165. IV 9. 147. V 65. VI 22. 116. VII 3. 226. VIII 3. IX 71. 101. ceteris locis praecedunt enuntiata secundaria ab hisce coniunctionibus incipientia. sola coniunctio *πρότερον ἤ* sine ulla exceptione sequitur enuntiatum primarium.

§ 56. Primum nobis occurrunt ea exempla ubi *πρίν* ceteraeque coniunctiones cum infinitivo praesentis copulantur : sunt vero quattuor. VIII 3 *ἐγένετο γὰρ κατ' ἀρχὰς λόγος, πρὶν ἢ καὶ ἐς Σικελίην πέμπειν ἐπὶ συμμαχίην, ὡς τὸ ναυτικὸν Ἀθηναίοισι χρεὸν εἴη ἐπιτράπειν.* hic infinitivo praesentis qui pro imperfecto positus est nihil aliud nisi certior quaedam temporis determinatio additur. spectat autem infinitivus ad antecedens imperfectum atque vertendus est *ehe man noch daran dachte, nach Sicilien zu schicken.* particula enim *καί* quae saepe coniunctioni *πρίν* additur ad augendam vim eius valet. aliter res se habet VIII 144 *πρὶν ὦν παρεῖναι ἐκεῖνον ἐς τὴν Ἀττικήν, ἡμέας καιρός ἐστι προβοηθῆσαι ἐς τὴν Βοιωτίην.* hic infinitivus propterea positus esse mihi videtur,, quod in dubio relinquitur, utrum ille (i. e. Mardonius) revera in Atticam veniat nec ne : certi aliquid de hac re dici non potest, ad quod significandum infinitivus optime valet. in tertio exemplo VII 228 *θαφθεῖσι δέ σφι αὐτοῦ ταύτῃ τῇ περ ἔπεσον, καὶ τοῖσι πρότερον τελευτήσασι ἢ ὑπὸ Λεωνίδεω ἀποπεμφθέντας οἴχεσθαι —, ἐπιγέγραπται γράμματα λέγοντα τάδε . .* infinitivus praesentis pro imperfecto de re iam perfecta usurpatus est spectans ad participium aoristi. ante *ὑπό* praepositionem cum Schaefero et Abichtio vocem *τούς* inserendam puto,

non legendum cum Steinio *οἴχεσθαι τοὺς συμμάχους*. in quarto denique exemplo coniunctio *πρίν ἤ* refertur ad aoristum verbi *φθάνειν* cum participio aoristi coniuncti : VI 116 *ἔφθησάν τε ἀπικόμενοι πρὶν ἢ τοὺς βαρβάρους ἥκειν*. hic usus verbi *φθάνειν* particula *πρὶν ἤ* cum infinitivo coniuncta sequente praeter hoc exemplum bis invenitur apud Herodotum : V 91 et IX 70.

§ 57. Perfectum quidem Herodotus post *πρίν* particulam non adhibuit nisi semel : III 25 *πρὶν δὲ τῆς ὁδοῦ τὸ πέμπτον μέρος διεληλυθέναι τὴν στρατιήν, αὐτίκα πάντα αὐτοὺς τὰ εἶχον σιτίων ἐχόμενα ἐπελελοίπεε*. in enuntiato primario exhibetur plusquamperfectum, quo significatur penuriam cibi subito atque inopinato accidisse iam diu antequam quintam partem itineris explevissent eamque non desiisse, cum indicativo aoristi nihil aliud nisi res facta narraretur. perfectum vero enuntiati secundarii est perfectum quod dicitur *des Zustandes* et optime respondet plusquamperfecto enuntiati primarii : significat enim statum qui factum sequitur. infinitivus porro positus est, quia enuntiato secundario nihil nisi temporis descriptio continetur : dictum est pro *brevi itinere facto*.

§ 58. Cetera omnia exempla ubi *πρίν* ceterasque coniunctiones cum infinitivo constructas inveni, aoristi infinitivum praebent. hic primum loco indicativi aoristi positus est. in omnibus vero exemplis, in quibus infinitivus aoristi usurpatur, significationem temporis praeteriti habet[1]). primum nobis examinandum est exemplum ubi enuntiatum primarium est negativum : I 71 *Πέρσῃσι γάρ, πρὶν Λυδοὺς καταστρέψασθαι, ἦν οὔτε ἁβρὸν οὔτε ἀγαθὸν οὐδέν*. hoc

---

[1]) cf. Chr. Fr. Pfuhl, Die Bedeutung des Aorists p. 20 : *Der Infinitivus Aoristi nimmt die praeteritale Bedeutung an, sobald derselbe, mag das Verhältniss der Vergangenheit ausgedrückt sein oder nicht, als der Vertreter des historischen Indicativus Aoristi erscheint.*

enuntiatum quamquam in omnibus libris manuscriptis legitur valde mihi suspectum est, quia ad tria illa exempla pertinet, in quibus *πρίν* particula post enuntiatum primarium negativum cum infinitivo coniungitur. atqui, ut infra videbis, reliquis duobus locis facile pro infinitivo coniunctivus restitui potest quem dictionis Herodoteae indoles prorsus requirere videtur: nam quadraginta quattuor locis ut vidimus coniunctivus ponitur ubi enuntiatum primarium negativum est. correctis igitur illis locis restaret hoc unum exemplum ubi Herodotus quasi a semet ipse descivisse videretur. sed rei ita nos succurrere posse puto, ut totum enuntiatum pro supplemento librarii cuiusdam a sensu totius loci alieno habeamus. quid enim novi ex hoc additamento discimus? nihil de quo non iam oratione Sandanis certiores facti simus. quo accedit quod coniunctio *γάρ* non habet quo referatur. videtur autem enuntiatum nostrum a librario quodam ad marginem adscriptum esse ad verba Sandanis *οἳ σκυτίνας* usque *οὐκ ἄλλο ἀγαθὸν οὐδέν* confirmanda atque postea in textum irrepsisse [1]).

cetera exempla, quorum quidem enuntiata primaria negatione carent ita comparata sunt, ut si in enuntiatis a *πρίν, πρὶν ἤ, πρότερον ἤ* incipientibus de rebus perfectis agitur, in enuntiatione primaria quae aut antecedit aut sequitur aut imperfectum ponatur aut praesens aut plusquamperfectum: imperf. I 76 *πρὶν δὲ ἐξελαύνειν ὁρμῆσαι τὸν στρατόν, πέμψας κήρυκας ἐς τοὺς Ἴωνας ἐπειρᾶτό σφεας ἀπὸ Κροίσου ἀπιστάναι.* II 2. IV 1. 147. VI 119. VII 94. VIII 59. IX 13. 101; praes.: IV 93 *πρὶν δὲ ἀπικέσθαι ἐπὶ τὸν Ἴστρον, πρώτους αἱρέει Γέτας τοὺς ἀθανατίζοντας.* II 44. IX 16; aoristus: IV 179 *πρὶν δὲ κατιδέσθαι γῆν, ἐν τοῖσι βράχεσι γενέσθαι λίμνης τῆς Τριτω-*

---

[1]) cf. Bredow, de dialecto Herodotea p. 19: *aliud iam interpolationis genus sunt scholia et glossemata, quae eo frequentius in textum nostri scriptoris pro genuinis verbis irrepsisse exspectanda sunt, quo magis eum proprie glossematico dicendi genere usum esse constat..*

νίδος (o. o.). I 78. V 65. 118. VII 150. 226. VIII 12. IX 70; plusquamperf. semel: VII 2 *ἦσαν γὰρ Δαρείῳ καὶ πρότερον ἢ βασιλεῦσαι γεγονότες τρεῖς παῖδες ἐκ τῆς προτέρης γυναικός*. necessarius autem infinitivus est, si enuntiationis secundariae actio omnino non evenit actione enuntiati primarii sublata: IV 117 *αἱ δέ τινες αὐτέων καὶ τελευτῶσι γηραιαὶ πρὶν γήμασθαι, οὐ δυνάμεναι τὸν νόμον ἐκπλῆσαι*. cf. IV 125. VI 87. 91. 116. IX 48. 68. Herodotus infinitivum etiam ponit, ubi in incerto relinquitur, actione verbi finiti perfecta nec ne sit, velut V 72 *ἡ δὲ ἱρείη ἐξαναστᾶσα ἐκ τοῦ θρόνου, πρὶν ἢ τὰς θύρας αὐτὸν ἀμεῖψαι, εἶπε*. quid vero? infinitivus vel de re saepius repetita usurpatur, ut IV 180 *πρὶν δὲ ἀνεῖναι αὐτὰς μάχεσθαι, τάδε ποιεῦσι*.

§ 59. Iam secuntur ea exempla, ubi infinitivus in enuntiatis a *πρίν* coniunctione incipientibus de re futura usurpatur. ac bis quidem futurum antecedit cum negatione: I 165 *πρὸς δὲ ταύτῃσι καὶ μύδρον σιδήρεον κατεπόντωσαν καὶ ὤμοσαν μὴ πρὶν ἐς Φωκαίαν ἥξειν, πρὶν ἢ τὸν μύδρον τοῦτον ἀναφῆναι*. iam Reiske mutavit codicum scripturam *ἀναφῆναι* in *ἀναφανῆναι*, quod Stein spretis aliorum coniecturis recepit. mihi quidem, quia praeter IV 9 (de quo exemplo v. infra) hoc uno loco ea structura invenitur, coniunctivus magis arrideat, si scribatur: *πρὶν ἤ τις τὸν μύδρον τοῦτον ἀναφήνῃ*. — IV 9 lectio vulgaris haec est: *τὴν δὲ φάναι ἑωυτὴν ἔχειν καὶ οὐκ ἀποδώσειν ἐκείνῳ πρὶν ἤ οἱ μιχθῆναι τὸν δὲ Ἡρακλέα μιχθῆναι ἐπὶ τῷ μισθῷ τούτῳ*, quo loco nescio an infinitivus errori librarii cuiusdam tribuendus sit pro coniunctivo *μιχθῇ*, id quod perfacile fieri potuit, quia tribus tantum verbis interiectis idem infinitivus *μιχθῆναι* legitur, ad quem oculi librarii aberrarunt. ceterum coniunctivi *μιχθῇ* vestigia inveniuntur in codice R (Vaticano), in quo est *μιχθῆ*. — in ceteris exemplis enuntiata primaria negationibus carent: VI 109 *ἢν δὲ συμβάλωμεν πρίν τι*

καὶ σαθρὸν Ἀθηναίων μετεξετέροισι ἐγγενέσθαι, θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων οἷοί τε εἰμὲν περιγενέσθαι τῇ συμβολῇ. si coniunctivo in hoc exemplo usus esset Herodotus, exspectare Miltiadem — is enim loquitur — diceret fore ut discordia inter Athenienses oreretur. similiter se habet IX 9 *ἀλλ' ἀκούσατε, πρίν τι ἄλλο Ἀθηναίοισι δόξαι σφάλμα τῇ Ἑλλάδι φέρον.* hic enim sensus enuntiati secundarii prohibitivus est, ut sententia non perturbata *πρίν* particula optime mutari possit cum coniunctione *μή* finali[1]). — optativo infinitivum Herodotus praetulit I 46 *ἐνέβησε δὲ ἐς φροντίδα, εἴ κως δύναιτο, πρὶν μεγάλως γενέσθαι τοὺς Πέρσας, καταλαβεῖν αὐτῶν αὐξανομένην τὴν δύναμιν.* I 79. II 121, 5. VI 22 VII 3.

Cap. X. De infinitivo qui cum *ὥστε, ὡς, ἐπ' ᾧτε* particulis sociatur.

§ 60. Herodotus praeterquam quod coniunctionem *ὥστε* cum indicativo et optativo cum *ἄν*[2]) sociato coniungit, admittit etiam infinitivum; praeter *ὥστε* coniunctionem etiam *ὡς* coniunctionem nonnunquam posuit. nudus autem infinitivus sequitur has coniunctiones, si subiectum enuntiati primarii idem est quod enuntiati secundarii aut facile ex antecedentibus suppleri

[1]) cf. Eur. Med. v. 183: *σπεῦσον δέ τι πρὶν κακῶσαι τοὺς εἴσω.* Soph. Antig. v. 380 : *παῦσαι, πρὶν ὀργῆς καί με μεστῶσαι λέγων.* apud Aeschylum simili condicione semper praecedit optativus haud ita admodum diversus ab imperativi significatione. cf. Prause l. l. p. 10. secundum Foersterum (Misc. Phil. lib. Vratisl. 1865 p. 6) primus Theognis post imperativum negatione carentem infinitivo usus est : fr. 485 (Bergk) *ἀλλ' ἢ πρὶν μεθύειν ὑπανίστασο.*

[2]) Indicativus post *ὥστε* particulam invenitur III 12. 50. 57. 59. 104. 159. IV 42. 152. 159. VI 27. 83. VII 9, 2. 16, 3. 118. 170. 187. 190. 191. VIII 29. 56. 140. 143. IX 42. 67. 80. 118. 122. optativus cum *ἄν* particula coniunctum invenitur III 12 (ind. fut. et opt. c. *ἄν*). IV 75.

potest, accusativus cum infinitivo, si subiectum mutatur. non praetermittendum est in hac disputatione nonnullis locis coniunctionem ὥστε infinitivo additam esse, cum aliis locis post eadem verba desit. ita verba συνήνεικε, συνέπιπτε, συνέβη, συνέβησαν Herodotus plerumque cum accusativo cum infinitivo coniungere solet ὥστε particulam non adiciens (vid. p. 33), addita est particula ὥστε hoc loco : I 82 συνέβησαν — ὥστε τριηκοσίους — μάχεσθαι. sine ὥστε particula legitur συνέβησαν I 13 συνέβησαν ἐς τὠυτό οἵ τε τοῦ Γύγεω στασιῶται καὶ οἱ λοιποὶ Λυδοί, ἢν μὲν τὸ χρηστήριον ἀνέλῃ μιν βασιλέα εἶναι Λυδῶν, τὸν δὲ βασιλεύειν, ἢν δὲ μή, ἀποδοῦναι ὀπίσω ἐς Ἡρακλείδας τὴν ἀρχήν. Hermann *hic eo minus*, inquit, *mirum est nudum positum esse infinitivum, quod συνέβησαν idem est atque ἔγνωσαν decreverunt.* contra in antecedenti exemplo ὥστε particula prorsus desideratur, quia illic verbum συνέβησαν significationem habet *paciscendi* atque condicio finalis subiecta est : *pacti sunt, ut pugnarent.* — deest porro ὥστε particula III 71 et VIII 90 post verbum συνήνεικε, VIII 15. 132. 144 post verbum συνέπιπτε, VIII 88 post verbum συνέβη. cum his exemplis si quis conferat ea ubi exstat ὥστε particula, persaepe dicere non poterit, quid sit discriminis inter utraque (cf. exempli gratia I 71 ἐπείτε δὲ συνήνεικε ὥστε καὶ ὑμέας εἰδέναι vel VIII 90 συνήνεικε ὦν οὕτω ὥστε Ἰώνων τε τοὺς στρατηγοὺς μὴ ἀπολέσθαι cum I 73 καί κοτε συνήνεικε ἑλεῖν σφεας μηδέν vel III 129 συνήνεικε χρόνῳ οὐ πολλῷ ὕστερον βασιλέα Δαρεῖον ἐν ἄγρῃ θηρῶν ἀποθρώσκοντα ἀπ᾽ ἵππου στραφῆναι τὸν πόδα). item res se habet VI 5, ubi post πείθειν verbum primum ponitur ὥστε particula, tum omittitur : οὐ γὰρ ἔπειθε τοὺς Χίους, ὥστε

---

[1]) Diss. de ellips. et pleon. in Wolfii et Buttmanni Museo stud. antiq. vol. I p. 195.

ἑωυτῷ δοῦναι νέας, διέβη ἐς Μυτιλήνην καὶ ἔπεισε Λεσβίους δοῦναί οἱ νέας, quocum cf. VII 6 ἀνέπεισε Ξέρξεα, ὥστε ποιέειν ταῦτα. — hoc loco praetermittendum non est infinitivum vel accusativum cum infinitivo locum habere debere post ὡς et ὥστε particulas, si andecedit enuntiatio negativa aut condicionalis. qui usus dicendi nihil miri habere potest, quia, si praecedit enuntiatio primaria negatione instructa, in enuntiatione secundaria non de re perfecta, sed omnino non facta, atque si enuntiatio antecedit condicionalis, tantum de re cogitata agitur: VI 5 οὐ γὰρ ἔπειθε τοὺς Χίους ὥστε ἑωυτῷ δοῦναι νέας. III 146 οὐκ ἐς τοῦτο ἀφροσύνης ἀπικόμενος ὡς δόξαι. VII 9, 2. IX 38. enuntiatio condicionalis praecedit V 92, 1.

ad augendam vim particulae ὥστε saepe accedit particula οὕτω, sive nudus infinitivus, sive accusativus cum infinitivo sequitur: I 9 ἀρχὴν γὰρ ἐγὼ μηχανήσομαι οὕτω ὥστε μηδὲ μαθεῖν μιν ὀφθεῖσαν ὑπὸ σεῦ. VIII 144 προείδετε ἡμέων οἰκοφθορημένων οὕτω ὥστε ἐπιθρέψαι ἐθέλειν ἡμέων τοὺς οἰκέτας. cf. I 189. 212. III 23. IV 46. 136. 184. VIII 27. 73. 90. 138. IX 37. 70. 73. nonnunquam etiam verba οὗτος, τοιοῦτος, τοσοῦτος ὡς et ὥστε particulis praecedunt, ut I 106. 107. II 126. 173. III 146. V 30. VII 9, 2. VIII 132.

duobus locis ὥστε particula sensum habet *ea condicione ut, ita ut*: V 65 παρέστησαν — ἐπ᾽ οἷσι ἐβούλοντο οἱ Ἀθηναῖοι, ὥστε — ἐκχωρῆσαι ἐκ τῆς Ἀττικῆς *se dederunt iis condicionibus quas vellent Athenienses, adeo ut intra quinque dies Attica excederent.* III 36 κατακρύπτουσι ἐπὶ τῷ λόγῳ ὥστε — καταχρᾶσθαι.

simili sensu Herodotus usurpat formulam ἐπ᾽ ᾧτε[1]: I 22 μετὰ δὲ ἥ τε διαλλαγή σφι ἐγένετο ἐπ᾽ ᾧτε ξείνους

[1]) Cum indicativo futuri ἐπ᾽ ᾧτε coniungitur VI 65. VII 153. VIII 4. VII 158 exstat ἐπὶ λόγῳ τοιῷδε ἐπ᾽ ᾧ sequente indicativo futuri, III 83 ἐπ᾽ ᾧ sequente indicativo futuri.

ἀλλήλοις εἶναι καὶ συμμάχους i. e. *ea condicione ut hospites sint.* VII 154 *ἐρρύσαντο δὲ οὗτοι ἐπὶ τοῖσιδε καταλλάξαντες, ἐπ' ᾧ τε Ἱπποκράτεϊ Καμάριναν Συρακοσίους παραδοῦναι.*

§ 61. Sed enumeremus iam exempla.

a) nudus infinitivus sequitur *ὥστε* particulam subiecto non mutato et quidem inf. praesentis : III 15. V 30. VII 9, 2. VIII 144; inf. aor. : I 107. III 146. IV 198. V 65. VII 13. IX 37. 94. restat exemplum in quo mutatio constructionis animadvertenda est : III 36 *οἱ δὲ θεράποντες . . κατακρύπτουσι τὸν Κροῖσον ἐπὶ τῷδε τῷ λόγῳ, ὥστε, εἰ μὲν μεταμελήσῃ τῷ Καμβύσῃ, καὶ ἐπιζητέῃ τὸν Κροῖσον, οἱ δὲ ἐκφήναντες αὐτὸν δῶρα λάμψονται ζωάγρια Κροίσου, ἢν δὲ μὴ μεταμέληται μηδὲ ποθέῃ μιν, τότε καταχρᾶσθαι.*

b) nudus infinitivus sequitur *ὥστε* particulam, ita ut accusativus subiecti facile ex antecedentibus suppleatur. inf. praes. : I 98 *τὸ μέν κού τι καὶ τὸ χωρίον συμμαχέει κολωνὸς ἐών, ὥστε τοιοῦτο εἶναι* (sc. *τὸ τεῖχος*, de quo antea dictum est). 212. II 173. IV 145. VII 6. 175. IX 38. 60. 61. inf. aor. : III 48. VI 5. 109. 126. IX 73. inf. fut. : VIII 57. subiectum ex sequentibus supplendum IX 38 *ὡς δὲ οὐκ ἐκαλλιέρεε ὥστε*[1]) *μάχεσθαι οὔτε αὐτοῖσι Πέρσῃσι οὔτε τοῖσι μετ' ἐκείνων ἐοῦσι Ἑλλήνων.*

c) accusativus cum infinitivo sequitur coniunctiones *ὥστε* et *ὡς* his locis : inf. praes. : I 17 *τῆς γὰρ θαλάσσης οἱ Μιλήσιοι ἐπεκράτεον, ὥστε ἐπέδρης μὴ εἶναι ἔργον τῇ στρατιῇ.* 116. II 12. 79. 120. 158. III 14. 23. 71. IV 50. 136. 184. V 92, 1. VIII 15. 52. 132. 141. IX 13. inf. aor. : I 9 *ἀρχὴν γὰρ ἐγὼ μηχανήσομαι οὕτω ὥστε μηδὲ μαθεῖν μιν ὀφθεῖσαν ὑπὸ σεῦ.* 74. II 126. 141. IV 46. V 105. VI 18. VII 117. 130. VIII 27. 57. 88. 90.

---

[1]) Verbum *καλλιερέειν* sine *ὥστε* legitur VI 76 *καὶ οὐ γὰρ ἐκαλλιέρεε οὐδαμῶς διαβαίνειν μιν.*

92. 96. 106 bis. 113. IX 61. 70. 100. inf. futuri : I 189 *οἱ ἐπηπείλησε οὕτω δή μιν ἀσθενέα ποιήσειν ὥστε τοῦ λοιποῦ καὶ γυναῖκάς μιν εὐπετέως — διαβήσεσθαι.*

Cap. XI. Infinitivus post *διότι* et *πλὴν ὅτι* coniunctiones et in enuntiatis relativis usurpatur.

§ 62. Non solum coniunctiones temporales *ἐπεί, ὡς* alias, sed etiam coniunctionem causalem *διότι* bis infinitivus in oratione obliqua sequitur: III 55 *τιμᾶν δὲ Σαμίους ἔφη, διότι ταφῆναί οἱ τὸν πάππον δημοσίῃ ὑπὸ Σαμίων* et ibid. 156 *παθεῖν δὲ ταῦτα διότι συμβουλεῦσαί οἱ ἀπανιστάναι τὴν στρατιήν.* semel etiam post coniunctionem *πλὴν ὅτι* infinitivus usurpatur : II 100 *ταύτης μὲν πέρι τοσαῦτα ἔλεγον, πλὴν ὅτι αὐτήν μιν, ὡς τοῦτο ἐξέργαστο, ῥῖψαι ἐς οἴκημα σποδοῦ πλέον.* lego enim *ῥῖψαι* infinitivum cum codicibus A et B, cum ceteri *ῥίψαι* optativum praebeant.

§ 63. In oratione obliqua non raro infinitivus in enuntiatis relativis apud Herodotum exhibetur. exempla sunt : I 90 *ἐνετέλλετο — εἰρωτᾶν εἰ οὔ τι ἐπαισχύνεται τοῖσι μαντηίοισι ἐπαείρας Κροῖσον στρατεύεσθαι ἐπὶ Πέρσας ὡς καταπαύσοντα τὴν Κύρου δύναμιν, ἀπ' ἧς οἱ ἀκροθίνια τοιαῦτα γενέσθαι.* 94 ter. 202. 203. II 32 bis. 64. 111. 112. 121, 1 bis. 128. 129 ter. 136. 137. 139. 141 bis. 172. III 18. 23. 110. 120. 125. IV 5. 7. 9. 29. 81 bis. 95. 195. V 9. VI 52. 117. 137. VII 148. 171. 232. IX 41. 93.

Pars II.

De infinitivo cum articulo coniuncto.

Cap. XII. Infinitivus cum articulo coniunctus subiecti vice fungitur.

§ 64. Posteaquam pristina casus forma quae nomini verbali suberat prorsus obliterata delituit, articulo non solum infinitivus, sed etiam totae locutiones quae infinitivum continent, substantivi vim adepta sunt. inde omnes intellegendae hae structurae. ac primum quidem subiecti partes sustinet infinitivus cum articulo coniunctus, velut I 41 *οὔτε τὸ βούλεσθαι πάρα.* 138 *αἴσχιστον δὲ αὐτοῖσι τὸ ψεύδεσθαι νενόμισται, δεύτερα δὲ τὸ ὀφείλειν χρέος.* III 16. V 6 bis. VI 67. 86, 3. VII 18. 114. 137. VIII 60, 2. 88. 144.

§ 65. Eodem modo etiam accusativus cum infinitivo articulo instructus subiecti loco positus est : I 209 *οὔκων ἐστὶ μηχανὴ ἀπὸ τῆς ὄψιος ταύτης οὐδεμία τὸ μὴ ἐκεῖνον ἐπιβουλεύειν ἐμοί.* VIII 88.

Cap. XIII. Infinitivus vel accusativus cum infinitivo a verbo finito vel adiectivo pendet.

§ 66. Sicut nudus infinitivus ita etiam infinitivus vel accusativus cum infinitivo, cui articulus additus est, exstat pendens a verbo finito. accusativus invenitur: II 64 *καὶ τὸ μὴ μίσγεσθαι γυναιξὶ ἐν ἱροῖσι μηδὲ ἀλούτους ἀπὸ γυναικῶν ἐς ἱρὰ ἐσιέναι οὗτοί εἰσι οἱ πρῶτοι θρησκεύσαντες.* VII 10, 4 *τὸ γὰρ εὖ βουλεύεσθαι κέρδος μέγιστον εὑρίσκω ἐόν.* cf. V 101. VII 28. 135. VIII 106. IX 42. 58. 78. genetivum

infinitivi articulo instructi inveni apud verbum *φθονέειν* : VII 236 *τοῦ τε εὐτυχέειν φθονέουσι.*

§ 67. Accusativus cum infinitivo obiecti loco invenitur IX 53 *δεινὸν μὲν ἐποιεῦντο τὸ μὴ πείθεσθαι ἐκεῖνον σφίσι* statim sequente *δεινότερον* adiectivo cum nudo infinitivo coniuncto, et I 86 post verbum *ῥύεσθαι* : *εἴ τίς μιν δαιμόνων ῥύσεται τοῦ μὴ ζώοντα κατακαυθῆναι.*

§ 68. Ab adiectivis pendentem infinitivum cum articulo coniunctum non inveni nisi ab adiectivo *αἴτιος* : III 12 *τωὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ τοῦ μὴ φαλακροῦσθαι αἴτιόν ἐστι* et IV 43 *τοῦ — μὴ περιπλῶσαι — αἴτιον,* cum III 12 nudus infinitivus inveniatur : *τοῦτό ἐστι αἴτιον ἰσχυρὰς φορέειν τὰς κεφαλάς.*

Cap. XIV. Infinitivus cum articulo coniunctus a praepositionibus pendet.

§ 69. A praepositione *μετά* pendet I 136 *μετὰ τὸ μάχεσθαι εἶναι ἀγαθόν.* VI 67 *μετὰ τὸ βασιλεύειν.*

§ 70. A praepositione *ἀντί* pendet I 134 *ἀντὶ γὰρ τοῦ προσαγορεύειν ἀλλήλους φιλέουσι τοῖσι στόμασι.* II 80. sed tribus locis Herodotus articulum omisit : I 210 *ὃς ἀντὶ μὲν δούλων ἐποίησας ἐλευθέρους Πέρσας εἶναι, ἀντὶ δὲ ἄρχεσθαι ὑπ' ἄλλων ἄρχειν ἁπάντων.* VII 170 (*Κρῆτας*) *μεταβαλόντας ἀντὶ μὲν Κρητῶν γενέσθαι Ἰήπυγας Μεσσαπίους, ἀντὶ δὲ εἶναι νησιώτας ἠπειρώτας.* VI 32 *παῖδάς τε τοὺς εὐειδεστάτους ἐκλεγόμενοι ἐξέταμνον καὶ ἐποίευν ἀντὶ εἶναι ἐνόρχιας εὐνούχους.* in omnibus codicibus articulus his locis omissus est, nisi quod in altero exemplo Aldina praebet *ἀντὶ δὲ τοῦ.* sine causa recentiores editores e Valckenarii coniectura probante Bredovio (l. l. p. 84) articulum in textum receperunt[1]). — IV 79 *τοῦ βακχεύειν πέρι.*

[1]) cf. Baehr a. h. l. et Kühn. gr. Gr. § 479, 2.

§ 71. Dativus infinitivi cum articulo coniuncti exstat pendens a praepositione ἐν VII 10, 6 ἐν τῷ ἐπισχεῖν ἔνεστι ἀγαθά.

Cap. XV. Infinitivus cum articulo coniunctus epexegeseos vice fungitur.

§ 72. Primum ad subiectum accedit I 204 πολλά τε γάρ μιν καὶ μεγάλα τὰ ἐπαείροντα καὶ ἐποτρύνοντα ἦν, πρῶτον μὲν ἡ γένεσις, τὸ δοκέειν πλέον τι εἶναι ἀνθρώπου. VII 51.

§ 73. Ad accusativum additur II 7 σμικρόν τι τὸ διάφορον εὕροι τις ἂν λογιζόμενος τῶν ὁδῶν τουτέων τὸ μὴ ἴσας μῆκος εἶναι, οὐ πλέον πεντεκαίδεκα σταδίων, quem locum ita vertit Wyttenbach ad Plut. Mor. I 2 p. 816: *quae itinera si quis computet, inveniat parum quiddam differre, quominus sit par eorum longitudo.* in oratione obliqua exstat I 86 τῷ δὲ Κροίσῳ — ἐσελθεῖν — τὸ τοῦ Σόλωνος ὥς οἱ εἴη σὺν θεῷ εἰρημένον, τὸ μηδένα εἶναι τῶν ζωόντων ὄλβιον. ad accusativum pronominis ὅδε accedit I 137 αἰνέω μέν νυν τόνδε νόμον, αἰνέω δὲ καὶ τόνδε, τὸ μὴ μιῆς αἰτίης εἵνεκα μήτε αὐτὸν τὸν βασιλέα μηδένα φονεύειν κτλ. IV 43.

§ 74. Etiam ad genetivum ἑνός genetivus infinitivi cum articulo coniuncti additur III 32 πλήν τε ἑνὸς τοῦ — ἀπιέναι πάντα τἆλλά οἱ παρῆν.

Excursus I ad Herodotum II 32 et 180.

Priorem locum Stein ita praebet: εἶπαι ὦν τοὺς νεηνίας ἀποπεμπομένους ὑπὸ τῶν ἡλίκων, ὕδατί τε καὶ σιτίοισι εὖ ἐξηρτυμένους, ἰέναι τὰ πρῶτα μὲν διὰ τῆς οἰκεομένης, ταύτην δὲ διεξελθόντας ἐς τὴν θηριώδεα ἀπικέσθαι, ἐκ δὲ ταύτης τὴν ἔρημον διεξιέναι, τὴν ὁδὸν ποιευμένους πρὸς

ζέφυρον ἄνεμον, διεξελθόντας δὲ χῶρον πολλὸν ψαμμώδεα καὶ ἐν πολλῇσι ἡμέρῃσι ἰδεῖν δή κοτε δένδρεα ἐν πεδίῳ πεφυκότα, καί σφεας προσελθόντας ἅπτεσθαι τοῦ ἐπεόντος ἐπὶ τῶν δενδρέων καρποῦ, ἁπτομένοισι δέ σφι ἐπελθεῖν ἄνδρας σμικρούς, μετρίων ἐλάσσονας ἀνδρῶν, λαβόντας δὲ ἄγειν σφέας. ac de primo quidem huius enuntiati verbo in sequentibus nobis agendum est. *εἶπαι* enim infinitivus qui initio enuntiati positus est coniectura est Steinii, cum libri manuscripti ad unum omnes coniunctionem *ἐπεὶ* praebeant; *εἰπεῖν* Reiske, ut videtur, proposuit, pro quo Bekker etiam *ἐκεῖ* vel *ἐκείνους* legi posse censet. sed recte Baehr dicit particulam *ἐπεί* immerito displicuisse viris doctis. sed quod contendit orationem esse *ἀνακόλουθον*, id ei concedere non possum. res enim sic se habet: refertur narratio Nasamonum ex qua filii quorundam dynastarum virilem aetatem assecuti sorte dessignati sint, ut solitudines Africae perlustrantes operam dent, ut aliquid amplius videant, quam ii qui eas quam longissime inspexerint. iam post parenthesin qua Herodotus de Libycae terrae divisione et vastitate disserit, continuatur narratio Nasamonum ex qua iuvenes longo itinere facto in Aethiopiam venerint. iam quid est simplicius quam ut oratio adnectatur verbis *ἐπεὶ ὦν*, in quibus me iudice prorsus nihil est offendendom. ac structuram nemo negabit planam esse, cum in eo quod *ἐπεί* coniunctio in oratione obliqua cum infinitivo coniuncta est offendendum non sit (cf. p. 49). difficilius ad diudicandum est, ubi incipiat apodosis. quo in genere miror quid Matthiaeo in mentem venerit contendenti apodosin a verbis *ἰέναι πρῶτα μέν* incipere: nam Herodotum cum dicere vellet *ἐπεὶ ὦν τοὺς νεηνίας ἀποπεμπομένους — εὖ ἐξηρτυμένους ἰέναι, ἰέναι τὰ πρῶτα*, prius *ἰέναι* omisisse, ut oratio *ἀνακόλουθος* evaderet. neque magis assentior G. Hermanno qui ad Vig. p. 784 sq. apodosin a verbis *διεξελθόντας δέ* incipere putat. mihi quidem et haec verba et

sequentia usque ad verbum καρποῦ sicut antecedentia ipsa quoque a coniunctione ἐπεί pendere atque apodosis haec esse videtur: ἁπτομένοισι δέ σφι ἐπελθεῖν ἄνδρας σμικροὺς κτλ. . hoc eo est verisimilius, quod inde a verbis ἁπτ. δέ σφι novum subiectum inducitur, cum in omnibus quae antecedunt iuvenes (οἱ νεηνίαι) subiecti partes sustineant. — in particula δέ quae exstat in apodosi cum Hermanno non offendo, cum is recte dicat usitatum Graecis esse post plerasque particulas temporales in iisque maxime post ἐπεί inferre in apodosi particulam δέ. ad exempla quae adnotavit ex Herodoto ipso nonnulla adiciam: post coniunctionem ἕως ter in apodosi inducitur δέ particula: IV 165. IX 6. 70; post ἐπεάν coniunctionem ipsam quoque ter δέ particula in apodosi exstat: II 149. III 108. IV 72, ubi non recte mihi Abicht particulam δέ delevisse videtur (cf. Kühner. gr. Gr. § 533, 1).

eodem modo intellegendum mihi videtur illud δέ quod II 180 post πλανώμενοι participium exstat: Ἀμφικτυόνων δὲ μισθωσάντων τὸν ἐν Δελφοῖσι νῦν ἐόντα νηὸν τριηκοσίων ταλάντων ἐξεργάσασθαι· ὁ γὰρ πρότερον ἐὼν αὐθόθι αὐτομάτως κατεκάη, τοὺς Δελφοὺς δὲ ἐπέβαλε τεταρτημόριον τοῦ μισθώματος παρασχεῖν· πλανώμενοι δὲ οἱ Δελφοὶ περὶ τὰς πόλις ἐδωτίναζον. ac Stein quidem cum in editione a. 1856 alterum δέ in δή mutasset verba ὁ γὰρ — παρασχεῖν pro parenthesi habens, in editione critica prius δέ in δή mutat et verba ὁ γὰρ — κατεκάη parenthesos loco inserta esse putat. sed me iudice nihil mutandum est, immo vero tantum abest ut cum Abichtio prius δέ eiciamus, ut ne accusativum quidem τοὺς Δελφούς isto suadente in dativum τοῖς Δελφοῖς (pro quo sine dubio legi deberet τοῖσι Δελφοῖσι) mutemus. protasis enim est Ἀνφικτυόνων — ἐξεργάσασθαι, apodosis πλανώμενοι δέ — ἐδωτίναζον, inserta sunt duo enuntiata ὁ γὰρ — κατεκάη et τοὺς Δελφοὺς δὲ — παρασχεῖν.

Excursus ad Herodotum III 14.

Ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα ὑπὸ τούτου εὖ δοκέειν σφι εἰρῆσθαι. ὡς δὲ λέγεται ὑπ' Αἰγυπτίων, δακρύειν μὲν Κροῖσον (ἐτετεύχεε γὰρ καὶ οὗτος ἐπισπόμενος Καμβύσῃ ἐπ' Αἴγυπτον), δακρύειν δὲ Περσέων τοὺς παρεόντας.

quo loco viri docti multum sudaverunt de explicanda constructione. sensus enim cum sit in aperto, constructio est obscura. neque enim bene Schweighaeuser *ἀπενειχθέντα* participium pro verbo finito quod sequatur voculam *ὡς* positum esse statuit, neque Schaefero astipulandum censeo *ὥς* pro *ὡς* legenti neque cum Abichtio (Philol. X p. 565) *ἤκουσεν* verbum aut cum Steinio (a. h. l.) talia fere *ἤκουσαν οἱ περὶ Καμβύσεα* excidisse putaverim, nedum Baehrio assentiar qui in adnotatione a. h. l *ὡς* particulam eo sensu accepit quo etiam Schweighaeuser in lex. Herod. II p. 392 intellegi voluit : *atque haec, utpote renuntiata* (Cambysi) *ab hoc* (nuntio) *bene dicta esse ei videri* (dicunt) : *ut vero ab Aegyptis traditur, Croesus lacrimas fudit* e. q. s., ubi ad verba *καὶ ταῦτα — εἰρῆσθαι* e sequentibus verbis *ὡς δὲ λέγεται ὑπ' Αἰγ.* iure sibi *λέγεται* ad antecedentia mente repetere posse videtur. equidem ante omnia ex libris mss. *σφι εἰρῆσθαι,* non *οἱ εἰρῆσθαι* legendum censeo, nam Psammeniti verba non solum Cambysi, sed etiam Croeso satellitibusque regis bene dicta esse videbantur; tum deleo particulam *δέ* in verbis *ὡς δὲ λέγεται* nixus codice R, ubi ea omissa est. iam qualis evadat constructio in aperto est : *ὡς* particula, utpote quae sit in oratione obliqua, cum accusativo et infinitivo coniuncta est, cuius loquendi usus apud Herodotum multa exstant exempla (cf. p. 49). habemus autem orationem obliquam, quia totum enuntiatum e sensu Aegyptiorum dictum est, tum habemus enuntiatum interpositum *ὡς λέγεται ὑπ' Αἰγυπτίων,* deinde apodosios loco alterum accusativum cum infinitivo.

Vita.

Ludovicus Heilmann natus sum a. d. XIII. Kal. Sept. anni MDCCCLVI in vico Unter-Mossau patre optimo Valentino, matre dilectissima Catharina e gente Schneider, quos adhuc vivere magnopere gaudeo. fidem profiteor evangelicam. primis literarum elementis usque ad nonum aetatis annum imbutus Albigae, quo pater meus iam antea se contulerat, primum per septem annos progymnasium Alzeianum, tum per duodeviginti menses gymnasium Wormatiense frequentavi. inde cum maturitatis testimonio instructus in academiam Ludovicianam me contulissem, ut studiis philologis operam darem, per octo semestria audivi viros clarissimos Bratuscheck, Clemm, Oncken Philippi, Schiller, Vullers, Weigand, Weiland simulque interfui exercitationibus metricis, epigraphicis, historicis, quas prof. ill. Clemm, Oncken, Philippi, instituerunt. praeterea seminarii philologi, cui praeerant praeceptores humanissimi Clemm et Philippi, per duo semestria sodalis ordinarius fui.

his omnibus quos nominavi viris optime de me meritis, inprimis praeceptoribus meis Clemm et Philippi, semper gratam habebo memoriam.

2/4/63 mcr

Heilmann, Ludovicus
De infinitivi syntaxi
Herodotea